

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Острозька академія»
Економічний факультет
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему: **«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ У
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ»**

Виконав: студент 2 курсу, групи МФК-61
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
освітньо-професійної програми
«Фінанси, банківська справа та страхування»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Калушка Андрій Володимирович

Керівник – викладач Новак Анна Федорівна
Рецензент – доктор економічних наук, доцент
Антонюк Олена Ростиславівна

"РОБОТА ДОПУЩЕНА ДО ЗАХИСТУ"

Завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту
Н.А.)

_____ (проф., д.е.н. Мамонтова

(підпис)

Протокол № _____ від « ____ » _____ 2020 р.

Острог – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	5
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Сутність активів підприємства як економічної категорії.....	5
1.2. Джерела формування та напрями використання активів сільськогосподарського підприємства.....	14
1.3. Особливості управління активами сільськогосподарського підприємства	19
РОЗДІЛ 2.	31
ОЦІНКА ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ТОВ «КОЛОС» ТА ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» ЗА 2017-2019 РОКИ.....	31
2.1. Аналіз галузі діяльності та показників виробничо-господарської діяльності ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки.....	31
2.2. Оцінка джерел формування та напрямів використання активів ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки.....	44
2.3. Оцінка ефективності формування та використання активів ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки.....	59
РОЗДІЛ 3	71
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	71
3.1. Оптимізація структури формування активів на підприємстві.....	71
3.2. Напрямки підвищення ефективності використання активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон»	81
3.3. Оптимізація системи управління активами ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон»	88
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ	110

ВСТУП

Важливим підґрунтям функціонування сільськогосподарського підприємства є його активи. Вони являють собою ту сукупність оборотних та необоротних засобів виробництва, які використовуватимуться в процесі здійснення ним операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Забезпеченість підприємства цим видом ресурсів, підхід до їх формування та ефективність використання є предметом діагностики активів в економіці підприємства. Від правильного формування обсягу і структури активів за рахунок оптимальних джерел їх фінансування залежить на скільки швидко буде досягнута інноваційна чи виробнича стратегія розвитку підприємства. В свою чергу, процес використання активів свідчить про те, наскільки правильні господарські рішення приймаються керівництвом сільськогосподарських підприємства на шляху до досягнення поставлених цілей. Саме тому актуальним залишається теоретичне обґрунтування та аналіз активів сільськогосподарських підприємств.

Обґрунтуванням сутності та класифікації активів підприємства займалися такі науковці як І. О. Бланк, І. М. Головченко, Л. О. Коваленко, В. В. Ковальов, Г. О. Партин, Н. В. Петруня, А. М. Поддєрьогін, Ю. Я. Римар, К. В. Романчук, В. С. Семйон та інші, проте в їх працях наявні різні підходи до трактування цього поняття та відсутня чітко розроблена система їх поділу. Формування, використання та процес аналізу активів підприємства також вивчали В. М. Вареник, Н. В. Іванчук, О. А. Лаговська, Є. О. Нагорний, Т. О. Олійник, І. В. Причєпа, І. М. Рєпіна та інші, хоча єдиного механізму оцінки цих процесів немає.

Мета дослідження полягає у визначення шляхів вдосконалення джерел формування та напрямів використання активів підприємства ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон».

Відповідно до поставленої мети необхідно виконати ряд завдань, а саме:

- дослідити сутність активів підприємства як економічної категорії;
- розглянути особливості формування активів підприємства;
- проаналізувати основні напрями використання активів підприємства;
- здійснити аналіз стану та структури активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки;
- надати оцінку джерел формування активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки;
- здійснити аналіз напрямів використання активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки;
- розглянути оптимізацію структури формування активів на підприємстві;
- проаналізувати напрямки підвищення ефективності використання активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон»;
- здійснити оптимізацію системи управління активами ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон».

Об'єктом дослідження є активи підприємства ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон».

Предметом дослідження є організація формування та використання активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон».

В ході дослідження застосовувалися такі методи дослідження як аналітичний, логіко-структурний підходи, використовувалися статистичні, математичні і графічні методи обробки та надання інформації, а так само методи фінансового порівняльного та економічного аналізу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність активів підприємства як економічної категорії

Сучасний етап розвитку економіки України вимагає від суб'єктів господарювання підвищення ефективності використання кожної одиниці активів, що перебувають у їх власності. Виникає необхідність розробки та впровадження таких підходів до управління активами, які б забезпечували конкурентоспроможність, фінансову стійкість та інвестиційну привабливість підприємства. Основною проблемою, що виникає на шляху до вирішення цього питання, є недостатня теоретико-методична база, що характеризується одноманітністю підходів науковців та акцентуванням уваги лише на окремих аспектах проблеми.

В економічній літературі представлені різні визначення активів підприємства. Щоб сформулювати сутність активів підприємства відповідно до проблематики дослідження, розглянемо ряд підходів до їх тлумачення вітчизняними та зарубіжними авторами.

З точки зору І.А. Бланка активи підприємства являють собою контрольовані економічні ресурси, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу, що характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю і здатністю генерувати дохід, постійний оборот яких в процесі використання пов'язаний з факторами часу, ризику і ліквідності [10, с. 512].

У своїх працях Е.В. Крум активи розглядає як економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, які використовуються в господарській діяльності з метою отримання прибутку [40, с. 136].

А в роботах Н.В. Колчина, активи підприємства - це сукупність майна, грошових коштів і нематеріальних активів, що належать підприємству, а в широкому сенсі слова - будь-які цінності, що володіють грошовою вартістю[87, с. 447].

Не заперечуючи важливість наведених вище підходів щодо трактування поняття «активи», пропонуємо розглянути і ряд інших наукових тлумачень, згрупованих у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Наукові підходи до визначення поняття «активи підприємства»

№ п.п.	Визначення	Джерело
1	Активи (assets) - все те, що має економічну цінність	[4, с. 19]
2	Активи - це ресурси підприємства, які принесуть йому вигоди в майбутньому. Вони мають належати підприємству і бути придбаними раніше	[8, с. 37]
3	Активи (майно підприємства) є дзеркальним відображенням капіталу, який у нього інвестований.	[19, с. 10]
4	Активи - економічні ресурси підприємства в формі сукупних майнових цінностей, які використовуються в господарській діяльності для отримання прибутку	[22, с. 17]
5	Активи - це економічні ресурси компанії, котрі мають принести дохід у результаті очікуваних операцій	[37, с. 9]
6	Активи - ліва частина балансу, що показує, якими ресурсами володіє корпорація	[38, с. 18]
7	Активи (майно підприємства) - сукупність економічних ресурсів, які є в розпорядженні підприємства та які забезпечують отримання прибутку в разі їх корисного використання	[6, с. 53]
8	Активи - це контрольовані компанією ресурси, які є результатом минулих подій і від використання яких вона очікує в майбутньому отримати економічну вигоду	[9, с. 18]
9	Активи - ресурси контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до надходжень економічних вигод у майбутньому	[11, с. 62]

Як бачимо, майже у всіх визначеннях «активів» чітко окреслюється найважливіша їх визначальна риса - спроможність приносити в майбутньому

економічну вигоду підприємству. Однак, виникають суперечності у думках дослідників щодо належності активів підприємству. Так, одні вважають [17, с.53; 17, с.18], що активами являються тільки ті економічні ресурси, які є власністю підприємства.

Інші [7, с.43; 4, с.59] під активами розуміють ті економічні ресурси, які хоча і не є власністю суб'єкта господарювання, але ним контролюються та спроможні приносити йому економічні вигоди. Згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) до активів належать не тільки активи, які мають фізичну (матеріальну) форму, але й ті, що є свідченням певних прав, контролюються компанією (а не є обов'язково власністю) і від використання яких в майбутньому вона очікує отримати вигоду [4, с.58].

Здійснивши аналіз можемо зробити висновок, що активи - це ресурси, які контролюються підприємством в результаті минулих подій, функціонують у матеріальній, нематеріальній, фінансовій формах та, використовуючи які, підприємство очікує отримати економічні вигоди у майбутньому. Таке трактування враховує всі форми функціонування активів, відображає необхідність контролю за ними з боку підприємства та визначає їх роль у діяльності підприємства.

Подібно існуванню різноманітних підходів щодо трактування самого поняття «активи», існує також і багато варіантів їх класифікації.

Отже, за характером участі у господарському процесі та швидкістю обігу активи поділяються на оборотні та необоротні. Також вказано, що оборотні (поточні) активи це ті активи, які повністю використовуються протягом одного виробничо-комерційного циклу [69].

Як ми бачимо, обґрунтована і повна класифікація оборотних активів має не лише наукове, але й практичне значення, оскільки дозволяє побудувати правильну систему обліку та аналізу наявності і руху оборотних активів, а також забезпечує ефективне управління цими активами для безперервного процесу виробництва та реалізації продукції. Так, дослідивши різні економічні літературні джерела, можна виділити різні підходи щодо

визначення економічної сутності оборотних активів, та інших взаємопов'язаних понять.

Пропонуємо розглянути ряд наукових тлумачень щодо оборотних активів, згрупованих у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Наукові підходи до визначення поняття «оборотні активи»

№ п.п.	Визначення	Джерело
1	Поточні активи (короткострокові активи, оборотні активи) - це такі активи, які компанія в найближчому майбутньому збирається перетворити в грошові кошти	[13, с.744]
2	«... суми грошових коштів компанії та всі інші статті балансу, які протягом року передбачається перетворити в гроші»	[7, с.114]
3	Оборотний капітал - інвестиція фірми у короткострокові активи - готівку, ліквідні цінні папери, товарно-матеріальні запаси і рахунки дебіторських заборгованостей	[14, с.734]
4	Оборотні активи виробничого підприємства характеризують групу мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують його операційну діяльність і внаслідок високого рівня їхньої ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями	[3, с.161]
5	Під оборотними (поточними) активами автор розуміє сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують його поточну виробничо-комерційну діяльність і повністю споживаються протягом одного операційного циклу	[4, с. 62]
6	Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи дванадцятих місяців з дати балансу	[85]

Отже, узагальнивши трактування оборотних активів згідно П(С)БО 2 «Баланс» та думки вчених – економістів, спробуємо дати їм власне визначення. На нашу думку, оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, а також інші активи, авансовані у виробничі фонди, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи дванадцятих

місяців з дати балансу, які повністю переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції та забезпечують безперервність процесу виробництва та реалізації продукції. Таке визначення оборотних активів найбільш повно відображає економічну суть даної категорії, вказує на термін використання поточних активів у виробництві та їх значенні для забезпечення безперервності виробничо – господарського процесу.

Підсумовуючи сучасні підходи до змісту категорії «оборотні активи», можна зробити такі основні висновки:

- 1) оборотні активи є найбільш мобільною складовою всіх активів підприємства;
- 2) оборотні активи постійно повинні відновлюватися та підтримуватися надостатньому рівні;
- 3) оборотні активи мають узгоджуватися з обсягом поточних зобов'язань;
- 4) оборотні активи мають приносити підприємству економічні вигоди (шляхом забезпечення ліквідності, платоспроможності, прибутковості);
- 5) управління оборотними активами слід здійснювати в процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

На підставі проведеного аналізу та узагальнення наукових підходів, сутність категорії «оборотні активи» пропонується викласти у такій редакції: оборотні активи - це мобільна частина активів підприємства, яка використовується протягом одного року у процесі операційної, фінансової, інвестиційної діяльності з метою отримання економічних вигод.

Аналіз літературних джерел та досліджень вчених свідчить про те, що однозначного тлумачення терміна та сутності необоротних активів не існує. Під цим поняттям розуміють переважно основні засоби та нематеріальні активи. В українському законодавстві відсутнє поняття «необоротні активи». Згідно з Положенням (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» «необоротні активи – всі активи, що не є оборотними». У цьому ж Положенні зазначено, що до оборотних активів належать «грошові кошти та їх

еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [1].

В зарубіжній обліковій практиці поняття «необоротні активи» позначається різними термінами: постійні активи; власність, споруди та обладнання; матеріальні постійні активи тощо[12].

Слід зазначити, що необоротні активи відносяться до неліквідних активів. Це означає, що вони можуть бути без значних втрат конвертовані в грошову форму тільки після закінчення значних проміжків часу (від півроку і вище). Зрозуміло, що фундаментальні майнові цінності, пристосовані до певного виду бізнесу, значно складніше продати на ринку, ніж, скажімо, товари широкого споживання або оборотні активи (ліквідну продукцію, запаси). До особливостей необоротних активів відноситься і те, що вони погано піддаються оперативному управлінню, оскільки слабо мінливі по структурі за короткі періоди часу.

Перше угруповання (класифікація) необоротних активів проводиться, як правило, за функціональним критерієм. В зв'язку з цим до складу необоротних активів відносять основні засоби, нематеріальні активи, незавершені капітальні вкладення, устаткування, призначене до монтажу, довгострокові фінансові вкладення, інші види необоротних активів.

На рис. 1.1. наведемо класифікацію основних засобів.

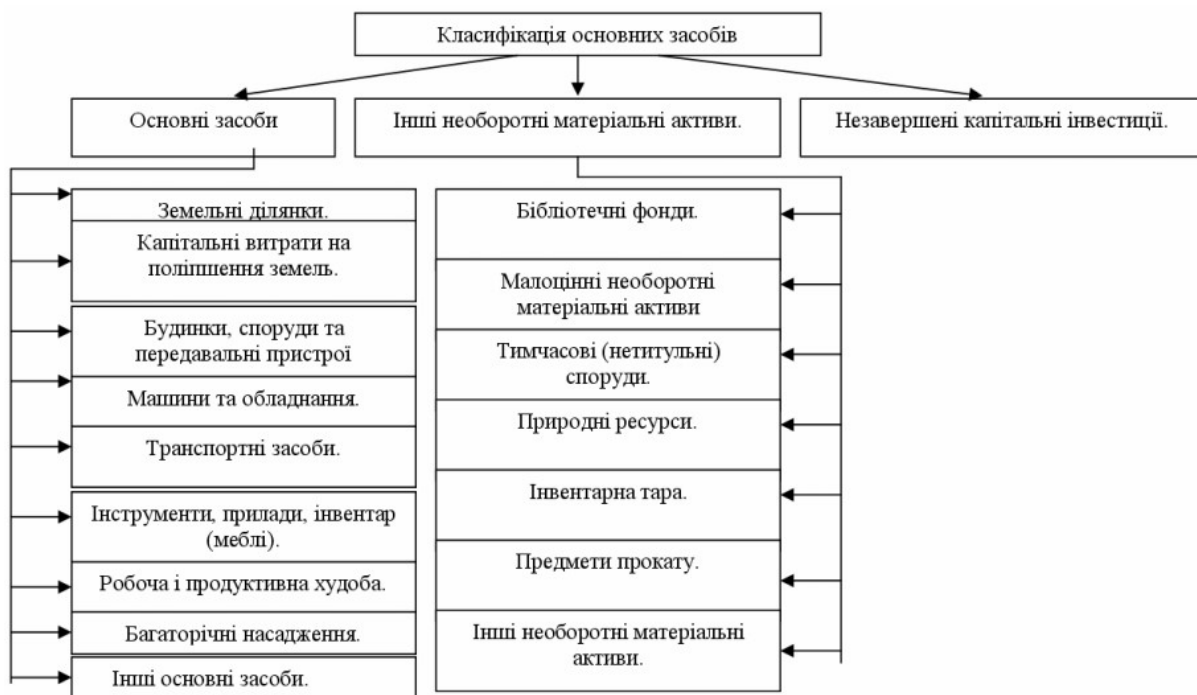

Рис. 1.1. Класифікація основних засобів

*Складено автором на основі [19]

Ще однією складовою необоротних активів виступають нематеріальні активи. Нематеріальні активи можуть мати різну юридичну та економічну природу. Це пов'язано з тим, що об'єкти нематеріальних активів створюються або виникають на різних правових підставах. В цілому ж виокремлюють дві основні групи об'єктів, які є нематеріальними активами: об'єкти інтелектуальної власності та права користування природними ресурсами і майном. Їх характеристику наведемо на рис. 1.2.

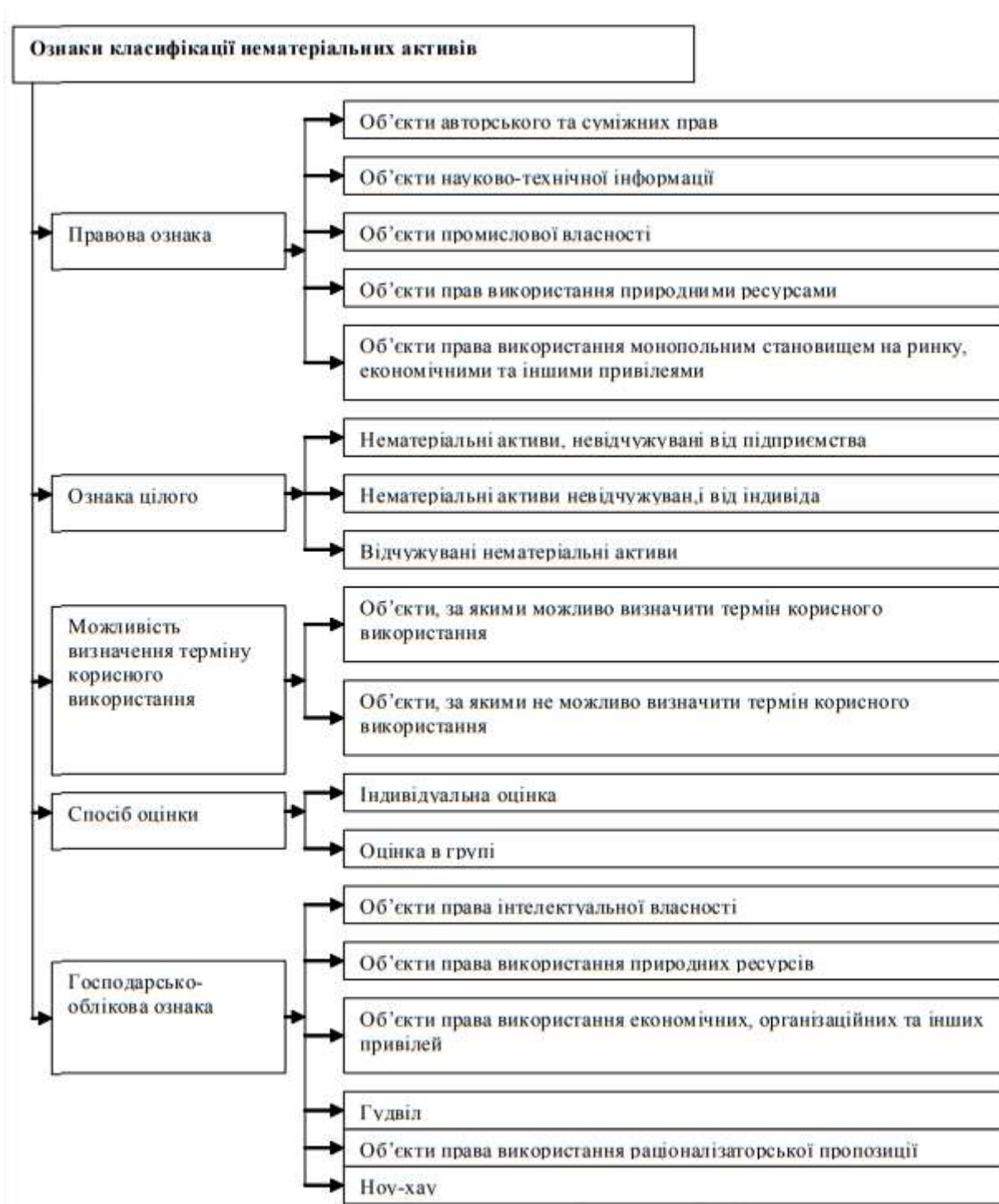

Рис. 1.2. Класифікація нематеріальних активів

*Складено автором на основі [22]

Для цілей бухгалтерського обліку та аналізу розроблено класифікацію нематеріальних активів за їх видами. Дана класифікація включає три групи об'єктів, які, в свою чергу, поділяються на підгрупи. Таке групування об'єктів нематеріальних активів дозволить дослідити структуру ресурсного

потенціалу підприємства в частині нематеріальних активів; підвищити ефективність інформаційного забезпечення управління нематеріальними активами; визначити ступінь впливу даного виду активів на результати діяльності підприємства.

Таким чином, активи підприємства складаються з необоротних та оборотних активів і є економічними ресурсами підприємства, сформовані за рахунок власного і позикового капіталу, використовуваних у господарській діяльності з метою отримання прибутку і пов'язаних з факторами часу, ризику і ліквідності. Самі ж активи кваліфіковані за різними ознаками. Кожна ознака активу дозволяє виділити групи активів, що дозволяють визначити фактори впливають на ефективність їх використання.

Розглянуті в рамках роботи внутрішні чинники, визначають ефективність використання активів підприємства і дозволяють підприємству самому реагувати на зміну активів. Але існують зовнішні чинники, які впливають на активи, але при цьому вплинути на ці фактори підприємству дуже складно, а іноді й неможливо. У той же час для поліпшення ефективності, зниження рівня необхідного капіталу і підвищення ефективності використання активів, на підприємстві розробляються і реалізуються комплекси заходів спрямованих на збільшення швидкості обороту активів підприємства і поліпшення методів їх управління. Все це веде до збільшення ефективності використання активів і підвищення рівня рентабельності.

Розглядаючи поділ активів за певними ознаками на окремі їх види, ми зіштовхнулись з великою кількістю різноманітних точок зору як щодо самих ознак, так і щодо видів активів, які доних відносяться, та форм, у яких на підприємстві кожен вид існує. Активи також поділяються на оборотні та необоротні.

1.2. Джерела формування та напрями використання активів сільськогосподарського підприємства

За характером участі в господарському процесі переважна кількість вчених [1, с. 45; 12, с. 288] поділяють активи на два види: оборотні та необоротні. Необоротні активи до цього часу в міжнародній практиці обліку та у МСФЗ називаються «fixedassets» - фіксовані активи [8]. Варто також зазначити, що одна з основних вигод, яка спонукала економістів та бухгалтерів того часу на поділ активів на основні й оборотні, полягає в можливості оцінки на підставі цього ліквідності господарюючого суб'єкта.

Також слід зауважити, що багато вчених-фінансистів на теперішній час називають необоротні активи необіговими або довгостроковими, а оборотні – обіговими або поточними. Необоротні (необігові) активи підприємства – це сукупність його майнових цінностей, які багаторазово беруть участь у процесі його господарської діяльності. У практиці бухгалтерського обліку до них належать господарські засоби з тривалістю використання понад рік.

Джерелами формування активів підприємства виступають фінансові ресурси, які можна визначити, як сукупність грошових коштів (як у фондовій, так і у нефондовій формах), яку змогло зосередити у своєму розпорядженні підприємство на певний момент для здійснення своєї статутної діяльності шляхом вкладення цих коштів у активи підприємства для забезпечення розширеного відтворення та виконання фінансових зобов'язань (рис. 1.3). [18]

Фінансові ресурси	
О. Василик, О. Філімоненков	Фінансові ресурси – це грошові накопичення і доходи, що створюються у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб
О. Гудзь	Фінансові ресурси – сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення, пов'язуючи їх обсяг та склад із платоспроможністю підприємства
І. Зятковський	Фінансові ресурси – це грошові фонди цільового призначення, сформовані у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, створеного на підприємстві, якими воно володіє і розпоряджається на правах власності або повного господарського відання і використовує на статутні потреби
П. Лайко, М. Мних, А. Поддєрьогін, С. Мішина	Фінансові ресурси підприємства – сукупність грошових коштів у фондовій, нефондовій або в матеріальній формі і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення поточних витрат і витрат на забезпечення розширеного відтворення
В. Опарін, А. Чупіс, М. Корецький, В. Борисова	Фінансові ресурси – це всі кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і спрямовані в основні засоби та обігові кошти підприємства
Ю. Петленко	Фінансові ресурси – це грошові кошти, які залучені в господарський оборот підприємства із різних джерел, сформованих під впливом організаційно-правових форм господарювання, призначених для покриття його власних потреб
П. Стецюк	Фінансові ресурси підприємства – це його найбільш ліквідні активи, що забезпечують неперервність руху грошових потоків

Рис. 1.3. Розкриття поняття «фінансові ресурси» у літературних джерелах

*Складено автором на основі [39]

На думку Лігоненко Л. О., Гуляєвої Н. М., Гринюк Н. А. фінансові ресурси підприємства слід поділяти за такими ознаками:

– за об'єктом інвестування: на основний, тобто такий, що забезпечує фінансування необоротних активів та оборотний, з допомогою якого формуються складові частини оборотних активів підприємства;

– за метою використання: виробничий капітал, що інвестується в активи підприємства з метою здійснення ним звичайної операційної діяльності; фінансовий капітал, який забезпечує інвестування у фінансові інструменти, в тому числі депозитні вклади та боргові фондові цінні папери; спекулятивний

капітал, що, як правило, застосовується в процесі здійснення спекулятивних операцій, основою яких є різниця в цінах;

- за належністю підприємству: власний капітал, тобто та частина коштів підприємства, якою володіє підприємство на праві власності; позиковий або залучений капітал, а саме ресурси, які не належать підприємству, а використовуються ним в процесі здійснення господарської діяльності на умовах строковості, повернення, платності та забезпеченості.

Основними критеріями ефективності формування активів є фінансова стійкість та ліквідність підприємства. Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничо-торговельної діяльності, а також – затрати на його розширення та оновлення [6, с. 87]. Наявність у підприємства власного оборотного капіталу є дотриманням мінімальної умови фінансової стійкості.

Виділяють чотири типи фінансової стійкості:

- абсолютна стійкість – для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів. Платоспроможність підприємства гарантована;

- нормальна стійкість – для забезпечення запасів, крім власних обігових коштів, залучаються довгострокові кредити та позики. Платоспроможність підприємства гарантована;

- нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів, крім власних обігових коштів і довгострокових кредитів та позик, залучаються короткострокові кредити та позики. Платоспроможність підприємства порушена, але її можна відновити;

- кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає джерел їх формування. Підприємству загрожує банкрутство.

Економічною ефективністю використання активів полягає в збільшенні економічних результатів підприємства. На ефективність використання активів підприємства надають різні фактори, представлені на рис. 1.1.

Рис. 1.3. Фактори, що визначають ефективність використання активів підприємства

*Складено автором на основі [15]

Основною метою формування активів підприємства є виявлення і задоволення загальної потреби підприємства в окремих їхніх видах для забезпечення виконання робіт, надання послуг або вироблення продукції як складових операційного процесу.

Важливо раціонально використовувати джерела формування активів сільськогосподарських підприємств задля забезпечення відповідності обсягу і складу активів обсягові і складу виробництва і збуту продукції, оскільки в підприємствах часто спостерігається така невідповідність, що є зумовлено недостатнім обсягом фінансових ресурсів для їх формування.

Основні джерела формування активів та їх вплив на економіку підприємства зображено на рисунку 1.4.

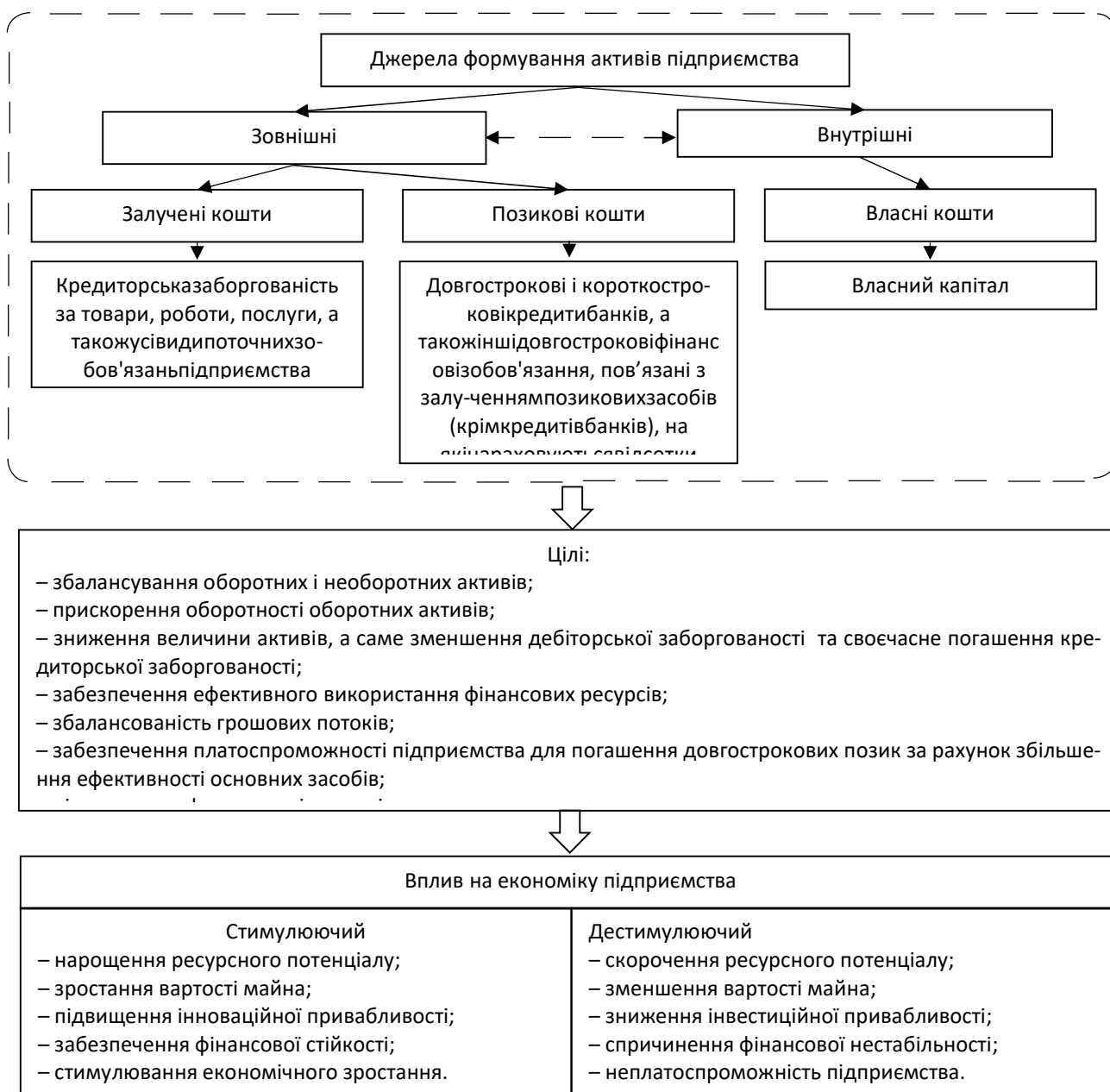

Рис. 1.4. Джерела формування активів та їх вплив на економіку підприємства (авторська розробка)

В рамках формування активів на підприємстві виділяють кілька підходів: консервативний підхід передбачає задоволення поточної потреби в усіх їх видах, що забезпечує нормальний хід діяльності, а й створення високих розмірів їх резервів на випадок непередбачених складнощів і

гарантує мінімізацію ризиків, але негативно позначається на ефективності використання активів - їх оборотності і рівні рентабельності[12].

Помірний підхід спрямований на забезпечення повного задоволення поточної потреби в усіх видах активів. В результаті цей підхід забезпечує середнє співвідношення між рівнем ризику і рівнем ефективності використання фінансових ресурсів.

Одним з факторів, що впливають на ефективність використання активів підприємства є формування самих активів. Від того наскільки ефективно будуть сформовані активи, залежить ефективність їх використання.

Ефективність використання активів визначається показниками оборотності і показниками рентабельності. Так, фінансовий стан підприємства залежить від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи сільськогосподарських підприємств, перетворюються у реальні гроші(готівку).

Таким чином, джерелами формування активів підприємства виступають фінансові ресурси, які можна визначити, як сукупність грошових коштів. Фінансові ресурси класифікують за об'єктом, метою та належністю.

Основними критеріями ефективності формування активів є фінансова стійкість та ліквідність підприємства.

Економічна ефективність використання активів полягає в збільшенні економічних результатів підприємства.

1.3. Особливості управління активами сільськогосподарського підприємства

Здійснюючи фінансово-господарську діяльність, будь-яке підприємство повинно прагнути до побудови такої системи управління активами, яка сприяла б досягненню головної кінцевої мети, а саме: отримання максимального прибутку з мінімальним ризиком для власних і залучених

коштів. Таким чином, основним завданням системи управління активами підприємства повинно бути досягнення найвищих кінцевих результатів при раціональному використанні активів [8].

Застосовувана на підприємстві система управління активами повинна виходити з таких принципів:

1) максимальна ефективність (досягнення максимально можливого економічного результату при оптимальному використанні активів і джерел їх фінансування);

2) раціональність (прагнення підприємства отримати максимально можливий економічний ефект);

3) низька вартість застосовуваної системи для самого підприємства (витрати на управління активами не повинні перевищувати досягнутий при управлінні активами економічний ефект) [9].

Система управління активами підприємства повинна будуватися і управлятися за допомогою таких інструментів:

1) планування;

2) аналіз;

3) маркетинг;

4) логістика;

5) контроль і облік;

6) мотивація персоналу до:

– економії та ощадливого використання активів;

– зростання продуктивності праці і зниження шлюбу.

В даний час не існує єдиної (уніфікованої) методики формування і управління активами підприємства.

Кожне підприємство відповідно до:

1) напрямку і масштабу власного бізнесу;

2) діючої організаційної структури управління і кількістю структурних підрозділів;

3) поточного фінансового стану;

4) налагодженої взаємодії з контрагентами та іншими факторами, самостійно вибудовує відповідну тільки йому систему управління активами. При цьому підходи до управління необоротними та оборотними активами можуть бути різними.

Операційні необоротні активи використовуються безпосередньо у виробничій діяльності підприємства. Інвестиційні необоротні активи виникають при вкладенні підприємством засобів в інші активи. Непрофільні необоротні активи зайняті у виробничій діяльності підприємства (наприклад, відносяться до соціальної сфери діяльності) [11].

Система управління необоротними активами підприємства повинна бути вибудована з урахуванням особливостей. Так, до основних завдань управління операційними необоротних активів слід віднести:

1) те, що такі активи амортизуються. Як правило (за винятком випадків консервації), процес нарахування амортизації безперервний, а сума нарахованої амортизації потрапляє в собівартість продукції;

2) нарахована амортизація акумулюється в амортизаційному фонді, який періодично направляється на відновлення або придбання нових основних засобів. Тому головним завданням є забезпечення своєчасного оновлення основних засобів, оптимального їх використання, висновок старих і неякісних активів, а також будь-які інші дії, спрямовані на підвищення ефективності використання ресурсів, які є у підприємства в наявності.

Основним завданням управління інвестиційними необоротними активами є ефективний (що сприяє максимізації одержуваного доходу) напрямок тимчасово вільних коштів підприємства в інші сфери з метою диверсифікації ризиків і отримання додаткового доходу.

Основними завданнями управління непрофільними необоротними активами є:

1) дотримання запланованого обсягу таких активів (їх частка не повинна бути занадто велика);

2) планування та раціоналізація витрат на утримання непрофільних необоротних активів.

Управління оборотними активами також має свої особливості, пов'язані з:

1) коротким періодом (один виробничий цикл) оборотних активів;

2) віднесенням оборотних активів до нефінансових, що, наприклад, має на увазі:

– організацію складування;

– логістику;

– маркетинг та ін.;

3) віднесенням оборотних активів до фінансових, що, наприклад, має на увазі:

– окрему політику управління грошовими потоками, дебіторською заборгованістю, короткостроковими фінансовими вкладеннями та ін.

З урахуванням сказаного, управління оборотними активами має вирішувати такі дві основні задачі:

1) забезпечення найбільш оптимального обсягу, структури, оборотності і рентабельності оборотних активів;

2) забезпечення платоспроможності (в тому числі забезпечення достатнього рівня власного оборотного капіталу) [13].

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

1) основна мета управління активами - отримання максимального прибутку з мінімальним ризиком для власних і залучених коштів;

2) основне завдання системи управління активами підприємства - досягнення найвищих кінцевих результатів при раціональному використанні активів;

3) основні принципи системи управління активами підприємства: максимальна ефективність, раціональність, низька вартість застосовуваної системи для самого підприємства;

4) в даний час не існує єдиної (уніфікованої) методики формування і управління активами підприємства.

Кожне підприємство самостійно вибудовує відповідну тільки йому систему управління активами відповідно до:

- напрямку і масштабу власного бізнесу;
- діючої організаційної структури управління і кількості структурних підрозділів;
- поточного фінансового стану;
- налагодженої взаємодії з контрагентами та іншими факторами.

При цьому важливе місце в системі управління активами підприємства займає управління структурним складом активів.

Під структурним складом активів розуміється частка (питома вага) кожного виду активів в загальному їх обсязі [14]. Для кожного підприємства оптимальним буде вважатися своя структура активів, а також співвідношення оборотних і позаоборотних капіталів. Частка (питома вага) кожного виду активів визначається як частка від вартості певного виду активу до загальної вартості активів.

На структуру активів підприємства впливають такі чинники:

1) вид бізнесу підприємства. Так, співвідношення необоротних і оборотних активів для підприємств сфери виробництва і сфери торгівлі буде різним. Для підприємства сфери виробництва в складі активів будуть переважати необоротні активи, для підприємства сфери торгівлі - оборотні активи [15];

2) масштаби бізнесу. Діяльність будь-якого великого підприємства пов'язана з великим, ніж для підприємства малого або середнього бізнесу, об'ємом основних засобів (необоротних активів). Крім того, велике підприємство:

- 2.1) має на своїх рахунках більше коштів;
- 2.2) може дозволити собі великі обсяги дебіторської заборгованості;

2.3) може займатися інвестуванням (здійснювати фінансові вкладення), чого мале підприємство дозволити собі часто не може;

3) вид виробленої продукції (робіт, послуг). Особливості виробництва продукції або виконання робіт, надання послуг часто вимагають різного (в порівнянні з іншими видами продукції або послуг) обсягів основних засобів, запасів матеріалів, наявності грошових коштів та ін. Крім того, застосовуються технології виробництва, надання послуг також вимагають різного обсягу необоротних активів, запасів та ін. [16];

4) стадія розвитку життєвого циклу підприємства. Наприклад, структура активів підприємства на етапі становлення може істотно відрізнятися від структури активів підприємства на етапі зростання;

5) стиль управління і ефективність менеджменту. Так, при консервативному стилі управління керівництво, в тому числі і в сфері управління активами, часто передбачає:

– створення великих резервів (матеріальних запасів, основних засобів). При цьому великі резерви знаходяться в запасі основних засобів, матеріальні запаси створюють велику кількість витрат, яких при більш раціональному управлінні активів підприємству вдалося б уникнути (запаси на складське зберігання, охорону, списання частини зіпсованих при неправильному зберіганні матеріалів, списання морально застарілих основних засобів, які або зовсім не експлуатувалися, або мають незначний термін фактичного їх використання) [17]. Крім таких витрат, створення надмірних резервів часто відволікає з обороту частину вільних грошових коштів, що в умовах їх дефіциту призводить підприємство або до запозичень, або до зростання кредиторської заборгованості, що також створює додаткові витрати (сплата відсотків, пені за прострочення або відстрочку платежів), знижує платоспроможність підприємства і ліквідність підприємства;

– непродумані інвестиції, що призводять згодом не до отримання доходу, а до фінансових втрат.

– неконтрольоване зростання дебіторської заборгованості [18].
Надаючи своїм покупцям розстрочку по оплаті відпущеної їм готової продукції (робіт, послуг), підприємство часто опиняється в ситуації, коли не маючи достатнього обсягу власних коштів для фінансування власної діяльності, змушене вже саме вдаватися до послуг банку, просити своїх кредиторів про відстрочку оплати отриманих цінностей і послуг. Відсутність контролю за дебіторською заборгованістю:

- створює ймовірність її значного зростання, що збільшує частку даного виду активів в загальній структурі активів;
- знижує ліквідність підприємства;
- робить підприємство менш платоспроможним і більш залежним від волі кредиторів;
- змінює в гірший бік структуру не тільки активу, а й пасиву балансу [19].

З метою контролю за структурою підприємство може проводити наступні види аналізу:

1) горизонтальний аналіз, при якому оцінюється за період і в динаміці за кілька періодів абсолютне відхилення по кожному виду активів, а також темп зростання (приросту) за кожним видом активу (відносне відхилення);

2) вертикальний аналіз балансу, при якому оцінюється за період і в динаміці за кілька періодів частка кожного виду активів (питома вага конкретного виду активів в загальній вартості активів). Крім розрахунку питомих ваг за всіма видами активів, проводиться оцінка зміни питомих ваг (абсолютна і відносна);

3) аналіз ліквідності балансу.

При управлінні оборотними активами використовуються наступні основні принципи:

1) склад і структура оборотних активів повинні бути оптимальними для підприємства, при цьому повинна враховуватися не тільки поточна ситуація, а й заплановані зміни;

2) потреба підприємства в оборотних активах повинна бути точно визначена, оскільки їх недолік призведе до зупинки виробництва, а надлишок - до зниження показників їх оборотності та ефективності використання [23].

Виділяють агресивний і помірний тип управління оборотними активами. Помірний тип управління оборотними активами не має полярностей. Агресивне ж управління оборотними активами може бути направлене як на зниження активів, так і на збільшення їх обсягів. У такої політики вектор буде залежати від безлічі факторів, наприклад, грошові кошти підприємства практично не обмежені, що дозволяє:

- 1) мати великі запаси сировини і готової продукції;
- 2) мати високий рівень дебіторської заборгованості;
- 3) мати високий рівень оборотних активів в загальній масі активів підприємства;
- 4) не реагувати на низьку оборотність активів і на зниження оборотності;
- 5) не піклуватися про підвищення низького рівня рентабельності [24].

Агресивне управління оборотними активами може застосовуватися підприємством, якщо, наприклад, воно веде маркетингову війну на ринку, оскільки: створення запасу сьогодні дозволяє мати низьку собівартість продукції завтра. Крім того, надання пільгових умов покупцям (наприклад, відстрочки в розрахунках) дозволяє вивести з ринку менш ініціативного і ризикового конкурента.

Помірне управління оборотними активами дозволяє:

- 1) збалансувати співвідношення оборотних і необоротних активів;
- 2) знизити запаси, оптимізувавши відвантаження готової продукції [25].

Таке управління націлене також на зниження дебіторської заборгованості. Підприємство, яке в управлінні оборотними активами застосовує помірний тип такої політики, часто працює на «чужих грошах», отримуючи безпроцентні товарні кредити від постачальників. При всіх

позитивних сторонах помірною управління оборотними активами існує високий ризик виникнення ситуації, при якій керівництво захопиться «балансуванням» оборотних активів, що негативно відіб'ється на фінансовому стані підприємства [26].

До економічних методів управління оборотними активами слід віднести: планування, забезпечення, проведення аналізу, визначення оптимального рівня цін. Оскільки активами управляють люди, управління будь-яким видом активів зводиться до управління людьми. Такі методи, як примус, спонукання, переконання, особистий приклад, відносяться до групи соціально-психологічних методів управління оборотними активами. При формуванні системи управління оборотними активами необхідно враховувати різноманітність об'єктів управління: запаси сировини, товарів, готової продукції, незавершене виробництво, витрати обігу на нереалізовані товари, дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові вкладення, грошові кошти та інші оборотні активи [29]. У зв'язку з цим методичні підходи до управління різними видами оборотних активів у підприємства можуть бути різними.

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

- 1) управління оборотними активами може бути як помірним, так і агресивним;
- 2) у своїй діяльності підприємство може застосовувати значну кількість методів управління оборотними активами;
- 3) підприємство є вільним у виборі типу і застосовуваних методів управління оборотними активами. Основним критерієм вибору є оптимальність застосування для підприємства;
- 4) при проведенні розрахунків необхідно пам'ятати, що важливіше точного розрахунку - правильне визначення тренду динаміки зміни, що пов'язано з тим, що точні розрахунки часто бувають трудомісткими, а час в управлінні оборотними активами - один з найбільш цінних ресурсів.

Під управлінням необоротних активів розуміється комплекс заходів, які спрямовані на оптимізацію кількісного та якісного складу необоротних активів [34]. Головними завданнями управління необоротних активів можна вважати:

- 1) забезпечення підприємства раціональною кількістю необоротних активів;
- 2) суб'єкт господарювання отримає високої віддачі від необоротних активів.

Як правило, підприємства при управлінні необоротних активів аналізує:

- 1) їх склад;
- 2) завантаженість основних засобів;
- 3) ефективність використання необоротних активів;
- 4) рівень придатності основних засобів;
- 5) доцільність витрат на утримання необоротних активів [35].

За результатами аналізу приймаються управлінські рішення про:

- 1) реалізацію або іншому вигідному для підприємства вибутті невикористаного або неефективно використовуваного майна;
- 2) про оптимізацію виробничих процесів;
- 3) заходи підтримки наявних активів на рівні, що забезпечує належний економічний ефект від їх застосування;
- 4) придбання нових основних засобів (на заміну фізично і / або морально застарілим);
- 5) про визначення джерел фінансування придбання нових необоротних активів.

Управління необоротними активами проводиться на основі принципів:

- 1) регулярності;
- 2) планування [36].

При управлінні необоротними активами основна увага приділяється основним засобам, оскільки:

1) їх частка в загальній масі необоротних активів, як правило, є найбільшою;

2) багаторазово (в порівнянні з нематеріальними активами) піддаються фізичному і моральному зносу [37].

Приймаючи рішення про придбання нових об'єктів необоротних активів (у тому числі основних засобів), необхідно також визначити джерела фінансування таких придбань. Такими джерелами можуть бути:

1) амортизаційний фонд, який, як правило, забезпечує придбання недорогих основних засобів або нематеріальних активів;

2) власні кошти підприємства (чистий прибуток), за рахунок яких найчастіше купуються окремі види основних засобів;

3) позикові кошти, із залученням яких, як правило, створюються дорогі об'єкти;

4) лізинг (фінансова оренда), сутністю якого фактично є придбання підприємством об'єктів основних засобів в розстрочку [40].

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

1) основною метою управління необоротними активами є забезпечення високої ефективності виробництва шляхом своєчасного контролю над необоротними активами, що включає такі процеси, як розробка стратегії по оновленню основних засобів, плани закупівлі нових і списання старих неефективних активів;

2) управління необоротними активами включає в себе такі різновиди політик, як управління складом, управління структурою, реального фінансування. Перші дві дають можливість:

– сформулювати оптимальну матеріально-технічну базу і налагодити виробництво;

– розробити план інвестування, що дозволяє своєчасно оновлювати і збільшувати обсяги необоротних активів;

– поліпшити фінансові показники підприємства (підвищити виручку). Ефективна політика інвестування спрямована на збільшення

кількості основних засобів підприємства, яка реалізовується шляхом будівництва нових споруд, закупівлі необхідного обладнання з метою розширення потужностей та ін.

3) оптимізація сукупної кількості і складу необоротних активів дозволяє підприємству задіяти потенційні резерви, які можна використовувати для збільшення ефективності виробництва;

4) створення умов для ефективного використання необоротних активів включає в себе розробку заходів, спрямованих на збільшення рентабельності активів [41].

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНКА ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ТОВ «КОЛОС» ТА ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» ЗА 2017-2019 РОКИ

2.1. Аналіз галузі діяльності та показників виробничо-господарської діяльності ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки

Галузь рослинництва в Україні має всі необхідні передумови для ефективного функціонування та розвитку. Ця галузь може відігравати винятково важливу роль завдяки специфічним властивостям, які виражаються у високій її конкурентоспроможності. Виробництво продукції рослинництва важливе як для задоволення потреб населення у продуктах харчування (сировина для переробної галузі), так і для виготовлення кормів в галузі тваринництва. Ця галузь має також значний експортний потенціал.

Оскільки, об'єктом нашого дослідження є сільськогосподарські підприємства, які функціонують саме у галузі рослинництва, тому доцільно проаналізувати показники виробничо-господарської діяльності.

За даними Державної служби статистики України в 2017 році найбільше га займала площа картоплі (6034 тис. га), а найменше – соняшник, що становило 316 тис. га. Овочеві культури становили 1323 тис. га.

У 2018 році площа соняшника та овочевих культур зменшилась, та становила 276 тис. га. Та 1319 тис. га відповідно. Площа картоплі збільшилась – 6117 тис. га.

У 2019 році спостерігається значне зменшення даних по всіх посівних площах, а саме: соняшник становив 222 тис. га, картопля – 5928 тис. га, а

овочеві культури – 1309 тис. га. Отже, у 2019 році значно зменшилися посіви.(табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка посівних площ с/г культур за 2017-2019 р.р.

Уточнена посівна площа сільськогосподарських культур, тис.га					Площа насаджень культур плодкових та ягідних (загальна)	
культури зернові та зернобобові	буряк цукровий фабричний	соняшник	картопля	культури овочеві		
2017	14624	316	6034	1323	445	226
2018	14839	276	6117	1319	439	228
2019	15318	222	5928	1309	452	225

*Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

*складено автором на основі [30]

Далі розглянемо обсяг виробництва (валовий збір) сільськогосподарських культур, (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Обсяг виробництва (валовий збір) сільськогосподарських культур,

тис.т за 2017-2019 р.р.

Роки	культури зернові та зернобобові	буряк цукровий фабричний	соняшник	картопля	культури овочеві	культури плодові та ягідні
2017	61917	14882	12236	22208	9286	2048
2018	70057	13968	14165	22504	9440	2571
2019	75143	10205	15254	20269	9688	2119

*Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

*складено автором на основі [30]

Отже, за даними Державної служби статистики України в 2017 році найбільше виробництво було по культурам зерновим та зернобобовим, що становило 61917 тис.т. Буряк цукровий фабричний займав 14882 тис. т.,

соняшник – 12236 тис. т., картопля – 22208 тис. т., культури овочеві – 9286 тис. т. Культури плодови та ягідні – 2048 тис. т.

У 2018 році виробництво зернових та зернобобових культур збільшилося, та становило 70057 тис.т., буряку цукрового зменшилося, та становило 13968 тис.т. Соняшника, картоплі, овочевих, плодкових та ягідни культур збільшилося та становило 14165 тис. т., 22504 тис. т., 9440 тис. т. та 2571 тис. т. відповідно.

У 2019 році виробництво зернових та зернобобових культур збільшилося, та становило 75143 тис.т., буряку цукрового зменшилося, та становило 10205 тис.т. Соняшника та овочевих культур збільшилося та становило 15254 тис. т., та 9688 тис. т. відповідно. Картоплі, плодкових та ягідних культур зменшилося та становило 20269 тис. т. та 2119 тис. т. відповідно.

Далі розглянемо урожайність сільськогосподарських культур, ц з 1 га зібраної площі(табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Урожайність сільськогосподарських культур, ц з 1 га зібраної площі за 2017-2019 р.р.

Роки	культури зернові та зернобобові	буряк цукровий фабричний	соняшник	картопля	культури овочеві	культури плодови та ягідні
2017	42,5	475	20,2	168	208	103,1
2018	47,4	509	23,0	171	214	128,4
2019	49,1	461	25,6	155	214	108,1

*Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

*складено автором на основі [30]

Отже, урожайність у 2017 році була найменшою з зернових та зернобобових культур та становила 42,5 ц з 1 га зібраної площі. У 2018 році цей показник становив 47,4 ц з 1 га зібраної площі, а у 2019 році – 49,1 ц з 1 га зібраної площі. Буряк цукровий фабричний у 2017 році становив 475 ц з 1 га зібраної площі, у 2018 році – 509 ц з 1 га зібраної площі, а у 2019 – 461 ц з

1 га зібраної площі. Соняшник у 2017 році мав найменшу урожайність та становив 20,2 ц з 1 га зібраної площі. У 2018 році показник дещо зріс та становив 23,0 ц з 1 га зібраної площі та 25,6 ц з 1 га зібраної площі у 2019 році. Картопля у 2017 році мала 168 ц з 1 га зібраної площі, у 2018 році – 171 ц з 1 га зібраної площі, а у 2019 – 155 ц з 1 га зібраної площі, цей показник є найменшим за усі 3 роки. Овочеві культури у 2017 році займали 208 ц з 1 га зібраної площі, у 2018 та 2019 роках цей показник був однаковим та становив 214 ц з 1 га зібраної площі. Плодові та ягідні культури у 2017 році мали 103, 1 ц з 1 га зібраної площі, у 2018 році – 128,4 ц з 1 га зібраної площі, а у 2019 – 108, 1 ц з 1 га зібраної площі.

Обрані нами підприємства, ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон», функціонують у галузі рослинництва, тому основним видом їх діяльності є 01.11 Вирощування зернових та технічних культур.

Організація ТОВ "Колос" розташована за адресою: Кіровоградська обл., Олександрійський район, село Косівка, вулиця Нова, будинок 3.

Метою створення Товариства відповідно до Статуту є господарська діяльність, спрямована на отримання прибутку, забезпечення виживання і розвитку підприємства. Для досягнення даної мети, підприємству потрібно створення конкурентних переваг і їх реалізації, яке можливе лише при розробці ефективних стратегій розвитку і використання нових технологій виробництва.

Місією сільськогосподарського підприємства є забезпечення продовольчої потреби району якісною сільськогосподарською продукцією за конкурентноздатною ціною і отримання прибутку, який забезпечить підприємству розширене відтворення.

Основними життєво важливими галузями сільськогосподарського виробництва є:

- рослинництво,
- надання послуг населенню,
- торгівля,

- закупівельна і збутова діяльність,
- виробництво, переробка, зберігання і реалізація сільськогосподарської продукції.

Допоміжні види діяльності:

- кормові культури (вирощування);
- картопля, столові коренеплідні та бульбоплідні культури (вирощування);
- зерно, насіння і корми для сільськогосподарських тварин (оптова торгівля).

Пріоритетними напрямками діяльності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» є наступні напрямки, пов'язані з основними видами діяльності:

- виробництво крупи і гранул із зернових культур;
- торгівля оптова крупами;
- торгівля оптова зерном, необробленим тютюном, насінням та кормами для сільськогосподарських тварин.

Додатковий вид діяльності: послуги з підробки, сушці та зберіганню зернових, олійних, бобових культур.

За 2019 рік ТОВ «Колос» вироблено і реалізовано зерна - 2130 ц. Ефективність сільськогосподарського виробництва багато в чому залежить від того, наскільки повно і правильно використовуються земельні ресурси. При правильному використанні земля здатна не тільки зберігати свою родючість, а й підвищувати її. Землекористування ТОВ «Колос» представлено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Основні показники землекористування ТОВ «Колос»

Показник	Роки			Відхилення 2019 р. до 2017р., %
	2017	2018	2019	
Загальна земельна площа, га	5795	5795	5422	93,6
з них сільгоспугідь	5239	5239	5009	95,6
Середньорічна чисельність працівників, чол.	36	43	45	125
Вартість основних фондів на кінець року, тис. грн.	24270	22659	19559	80,6
Всього енергетичних потужностей, к.с.	2542	2542	2542	100
Фондозабезпеченість, грн. / Га	4,2	3,9	3,6	85,7
Фондоозброєність, тис. грн. / Чол.	674,2	526,9	434,6	64,5
Енергозабезпеченість, к.с. / га	0,4	0,4	0,5	125

*складено автором на основі [29]

Так, загальна земельна площа ТОВ «Колос» в 2017 р. становила 5 795 га і до 2019 року зменшилася на 373 га або на 6,4%. При цьому розмір сільгоспугідь скорочувався трохи повільніше, ніж загальна площа з чого можна зробити висновок, що скорочення зазнали в першу чергу землі несільськогосподарського призначення.

Кількість працюючих в господарстві за аналогічний період збільшилася з 36 чол. до 45 чол. або на 25%. Вартість основних фондів знизилася з 24 270 тис.грн. до 19 559 тис.грн. Показник енергетичних потужностей збільшився незначно, але його можна вважати хорошим показником розвитку економіки підприємства.

Однак, зростання енергозабезпеченості виробництва може бути не вигідним і економічно недоцільним. Зокрема, зростання енергозабезпеченості може призводити до зниження енергонасиченості робіт, тобто до застосування більшої кількості енергозасобів меншої потужності і продуктивності. А це, в свою чергу, здатне привести до збільшення обсягу

споживаних паливо-матсильних матеріалів, зростання вартості робіт і збільшення собівартості кінцевої продукції.

Інші показники - фондозабезпеченість і фондоозброєність знизилися. Це можна пояснити з одного боку - зменшенням вартості основних фондів практично, а також збільшенням чисельності працівників - на 25%. Як відомо, земля є основним засобом виробництва при виробництві сільськогосподарської продукції. Не менш важливо раціонально поєднувати земельні ресурси з іншими засобами виробництва. Зокрема, з основними і трудовими ресурсами.

Таблиця 2.5

Основні показники землекористування ТОВ «ВДМ Азов – Дон»

Показник	Роки			Відхилення 2019 р. до 2017р., %
	2017	2018	2019	
Загальна земельна площа, га	4165	4281	4633	111,2
з них сільгоспугідь	4136	4653	4716	114,0
Середньорічна чисельність працівників, чол.	32	40	48	150,0
Вартість основних фондів на кінець року, тис. грн.	20130	21699	18153	90,2
Всього енергетичних потужностей, к.с.	2104	2104	2104	100,0
Фондозабезпеченість, грн. / Га	4,0	3,3	3,1	77,5
Фондоозброєність, тис. грн. / Чол.	629,1	542,5	378,2	60,1
Енергозабезпеченість, к.с. / га	0,5	0,5	0,4	80,0

*складено автором на основі [28]

Так, загальна земельна площа ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017 р. становила 1465 га і до 2019 року зменшилася на 486 га. При цьому розмір сільгоспугідь скорочувався трохи повільніше, ніж загальна площа з чого можна зробити висновок, що скорочення зазнали в першу чергу землі несільськогосподарського призначення.

Кількість працюючих в ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за аналогічний період збільшилася з 32 чол. до 48 чол. Вартість основних фондів знизилася з 20130 тис.грн. до 18153 тис.грн.

Показник енергетичних потужностей збільшився незначно, але його можна вважати хорошим показником розвитку економіки підприємства. Однак, зростання енергозабезпеченості виробництва може бути не вигідним і економічно недоцільним. Зокрема, зростання енергозабезпеченості може призводити до зниження енергонасиченості робіт, тобто до застосування більшої кількості енергозасобів меншої потужності і продуктивності. А це, в свою чергу, здатне привести до збільшення обсягу споживаних ПММ, зростання вартості робіт і збільшення собівартості кінцевої продукції.

Інші показники ТОВ «ВДМ Азов – Дон» - фондозабезпеченість і фондоозброєність знизилися. Це можна пояснити з одного боку - зменшенням вартості основних фондів практично, а також збільшенням чисельності працівників. Як відомо, земля є основним засобом виробництва при виробництві сільськогосподарської продукції. Не менш важливо раціонально поєднувати земельні ресурси з іншими засобами виробництва. Зокрема, з основними і трудовими ресурсами.

У ТОВ «Колос» організаційна структура є централізованою - це багаторівнева ієрархічна структура, керована з центру за допомогою скалярного ланцюга команд, що залишає за собою більшу частину повноважень [21]. Система управління називається централізованою, якщо всі питання вирішуються на найвищому рівні управління.

На рис. 2.1 представлена організаційна структура ТОВ «Колос».

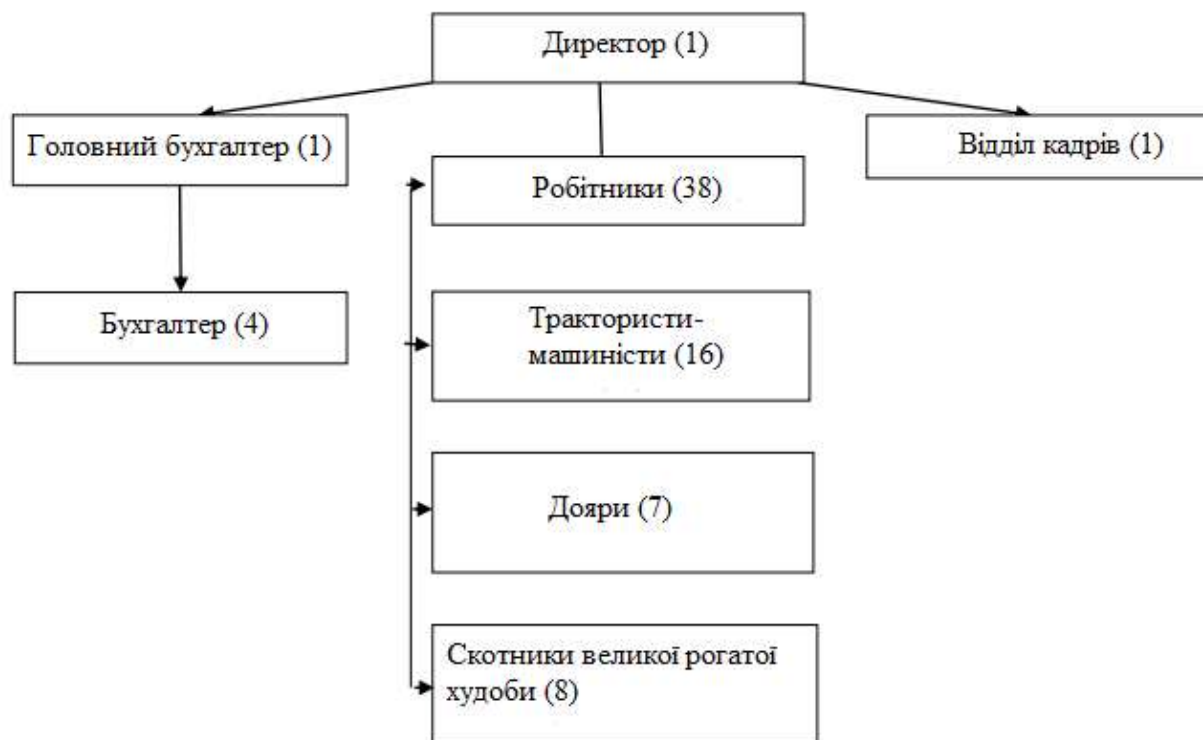

Рис. 2.1 - Організаційна структура ТОВ «Колос»

*складено автором на основі [29]

Динаміка чисельності персоналу ТОВ «Колос» представлена в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка чисельності персоналу ТОВ «Колос»

Показник	Кількість		
	2017	2018	2019
Нормативна чисельність	36	43	45
Робочі постійні	30	35	38
Службовці	6	8	7
Фахівці	3	5	4
Керівники	3	3	3

*складено автором на основі [29]

ТОВ «Колос» характеризується постійністю трудового колективу. Підприємство приділяє велику увагу питанням закріплення кадрів на підприємстві, підвищенню рівня трудової дисципліни. Середній вік працівників - 43 роки. Чисельність працівників на підприємстві в 2019 р.

склала 45 чол. У 2019 р. у порівнянні з 2018 р. середньорічна кількість працівників з кооперативу збільшилася на 2 людини. Постійних працівників зайнятих на сільськогосподарських роботах налічується 38 чол.

Для забезпечення безпеки праці та попередження професійних захворювань на господарстві організовано проведення попередніх (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на роботах з шкідливими і (або) небезпечними умовами праці або на роботах, де є необхідність в професійному доборі. На час проходження періодичного медичного огляду за працівниками зберігається їх місце роботи (посада) і середній заробіток.

Вся техніка в господарстві, в тому числі трактори проходять щорічний технічний огляд, де обстежується наявність блокувальних пристроїв, захисних огорожень, гальмівних пристроїв, карданних ланцюгових передач. У технічному талоні робиться відповідна відмітка з результатами проведення техогляду.

Високий рівень даних галузей - основа підвищення рентабельності господарювання в цілому. Особливе місце в складі агропромислового виробництва займає молочне скотарство і рослинництво, що обумовлено значною питомою вагою у виробництві сукупної продукції сільського господарства. Це в значній мірі визначає економічну ефективність сільськогосподарського виробництва. Реалізація продукції здійснюється відповідно до укладених договорів про постачання продукції.

Динаміка чисельності персоналу ТОВ «ВДМ Азов – Дон» представлена в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка чисельності персоналу ТОВ «ВДМ Азов – Дон»

Показник	Кількість		
	2017	2018	2019
Нормативна чисельність	32	40	48
Робочі постійні	28	43	41
Службовці	6	9	8
Фахівці	4	4	5
Керівники	2	2	2

*складено автором на основі [28]

ТОВ «ВДМ Азов – Дон» характеризується постійністю трудового колективу. Підприємство приділяє велику увагу питанням закріплення кадрів на підприємстві, підвищенню рівня трудової дисципліни. Середній вік працівників - 46 років. Чисельність працівників на підприємстві в 2019 р. склала 48 чол. У 2019 р. у порівнянні з 2018 р. середньорічна кількість працівників з кооперативу збільшилася на 8 людей. Постійних працівників зайнятих на сільськогосподарських роботах налічується 41 чол.

Для забезпечення безпеки праці та попередження професійних захворювань на господарстві організовано проведення попередніх (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на роботах з шкідливими і (або) небезпечними умовами праці або на роботах, де є необхідність в професійному доборі. На час проходження періодичного медичного огляду за працівниками зберігається їх місце роботи (посада) і середній заробіток.

Розрахуємо ефективність основних засобів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017- 2019 р.р. (Табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Ефективність використання основних засобів ТОВ «ВДМ Азов – Дон»
в 2015-2017 рр., Тис.грн.

Показник	2017	2018	2019
Обсяг виробництва, тис. грн.	170305	216194	260391
Середньорічна вартість основних фондів	44665	53388	62483
Фондовіддача	3,81	4,05	4,17
Фондомісткість	0,26	0,25	0,24

*складено автором на основі [28]

Найважливішими показниками використання основних виробничих фондів є фондовіддача і фондомісткість. Фондовіддача в 2017 р. склала 3,81, в 2018 - 4,05, а в 2019 - 4,17 і характеризує обсяг виробництва, що припадає на 1 крб. середньорічної вартості основних фондів. Динаміка цього показника в звітному періоді позитивна, що говорить про те, що на підприємстві є поліпшення ефективності використання основних засобів підприємства. Фондомісткість основних виробничих фондів характеризує потребу в фондах на 1 грн. виробленої продукції. У 2017р. даний показник склав 0,26; в 2018р. - 0,25, в 2019 р - 0,24. Зниження коефіцієнта говорить про деяке збільшення ефективності використання основних засобів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» .

Розрахуємо ефективність основних засобів ТОВ «Колос» в 2017- 2019 р.р. (Табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Ефективність використання основних засобів ТОВ «Колос» в 2015-
2017 рр., тис.грн.

Показник	2017	2018	2019
Обсяг виробництва, тис. грн.	23550	24739	26937
Середньорічна вартість основних фондів	24270	22659	19559
Фондовіддача	0,97	1,09	1,38
Фондомісткість	1,03	0,92	0,73

*складено автором на основі [29]

Найважливішими показниками використання основних виробничих фондів є фондовіддача і фондомісткість. Фондовіддача в 2017 р. склала 0,97, в 2018 –1,09, а в 2019 –1,38 і характеризує обсяг виробництва, що припадає на 1 крб. середньорічної вартості основних фондів. Динаміка цього показника в звітному періоді позитивна, що говорить про те, що на підприємстві є поліпшення ефективності використання основних засобів підприємства. Фондомісткість основних виробничих фондів характеризує потребу в фондах на 1 грн. виробленої продукції. У 2017р. даний показник склав 1,03; в 2018р. - 0,92, в 2019 р - 0,73. Зниження коефіцієнта говорить про деяке збільшення ефективності використання основних засобів ТОВ «Колос».

Отже, ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» функціонують у галузі рослинництва, що за останні роки має тенденцію до збільшення виробництва зернових та зернобобових культур. Обидва підприємства характеризуються постійністю трудового колективу, середній вік в якому 43-45 років. Основні засоби використовуються ефективно, про що свідчить динаміка показників фондомісткості та фондовіддачі.

2.2. Оцінка джерел формування та напрямів використання активів ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки

А.М. Ковальова, вважає, що фінансовий стан характеризується майновим і фінансовим становищем підприємства, результатами його господарської діяльності, а також можливостями подальшого розвитку [35, с. 365].

У табл. 2.10 представлені склад та динаміка активів балансу ТОВ «Колос».

Таблиця 2.10

Динаміка активів ТОВ «Колос» за 2017-2019 роки

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Необоротні активи	24270	22659	19559	-1611	-3100	93,36
Оборотні активи	21626	22817	22287	1191	-530	105,51	97,68
Разом активи	45896	45476	41846	-420	-3630	99,08	92,02

*складено автором на основі [29]

Рис. 2.2. Структура активів ТОВ «Колос» за 2017-2019 роки

*складено автором на основі [29]

За звітний період активи ТОВ «Колос» знизилися на 3 630 тис. грн. (8%) і склали 41 846 тис. грн. Необоротні активи за аналізований період зменшилися на 3 100 тис. грн. (14%) і за станом на 2019 рік склали 19 559 тис. грн. або 47% в складі активів балансу. Оборотні активи за аналізований період знизилися на 530 тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 22 287 тис. грн. або 53% в складі активів балансу. Найбільшу питому вагу в складі оборотних активів складають запаси 18 127 тис. грн. (43%) і дебіторська заборгованість 4 134 тис. грн. (10%). Інші статті активу складають менше 1% в структурі оборотних активів Компанії, тому зміни за цими статтями не роблять істотного впливу на чисті активи.

У табл. 2.11 представлені склад та динаміка активів балансу ТОВ «ВДМ Азов – Дон».

Таблиця 2.11

Динаміка активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
Необоротні активи	54398	52398	72583	-2000	20185	0,96	1,39
Оборотні активи	85583	95903	90845	10320	-5058	1,12	0,95
Разом активи	163428	148301	163428	-15127	15127	0,91	1,10

*складено автором на основі [28]

Рис. 2.3. Структура активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки

*складено автором на основі [28]

За звітний період активи ТОВ «ВДМ Азов – Дон» збільшилися на 15127 тис. грн. і склали 163428 тис. грн. Необоротні активи за аналізований період збільшилися на 20185 тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 72583 тис. грн. в складі активів балансу. Оборотні активи за аналізований

період знизилися на 5058тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 90845тис. грн. в складі активів балансу.

Далі розглянемо склад необоротних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017- 2019 рр., тис.грн. (Табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка необоротних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр.,
тис.грн

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Основні засоби	54386	52389	72577	-1997	20188	0,96
Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Нематеріальні активи	12	9	6	-420	-3630	99,08	92,02
Усього необоротних активів	54398	52398	72583	-2000	20185	0,96	1,39

*складено автором на основі [28]

За звітний період необоротні активи ТОВ «ВДМ Азов – Дон» збільшилися на 20185тис. грн. і склали 72583тис. грн. Основні засоби за звітний період збільшилися на 20188 тис. грн і склали 72577 тис. грн. Нематеріальні активи а звітний період зменшилися на 3630 тис. грн. і склали 6 тис. грн.

Далі розглянемо склад необоротних активів ТОВ «Колос» в 2017- 2019 рр., тис.грн. (Табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Динаміка необоротних активів ТОВ «Колос» в 2017-2019 рр., тис.грн

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Основні засоби	24270	22659	19559	-1611	-3100	0,93
Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Нематеріальні активи	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Усього необоротних активів	24270	22659	19559	-1611	-3100	0,93	0,86

*складено автором на основі [29]

За звітний період необоротні активи ТОВ «Колос» зменшилися на 3100 тис. грн. і склали 19559 тис. грн. Основні засоби становлять основну складову необоротних активів ТОВ «Колос».

Далі розглянемо структуру оборотних активів в ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 рр. (Табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Динаміка оборотних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр., тис.грн.

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Запаси	38080	41120	59195	3040	18075	1,08
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	39327	36710	20501	-2617	-16209	0,93	0,56
Гроші та їх еквіваленти	6595	16998	10058	10403	-6940	2,58	0,59
Інші оборотні активи	206	306	212	100	-94	1,49	0,69
Усього оборотних активів	85583	95903	90845	10320	-5058	1,12	0,95

*складено автором на основі [28]

За звітний період оборотні активи ТОВ «ВДМ Азов – Дон» зменшилися на 5058 тис. грн. і склали 90845 тис. грн. Запаси збільшилися на 18075 тис. грн. і склали 59195 тис. грн. у 2019 році. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги зменшилася на 16209 тис. грн. і склала 20501 тис. грн. Гроші та їх еквіваленти зменшилися на 6940 тис. грн. і склали 10058 тис. грн. Інші оборотні активи зменшилися на 94 тис. грн. та склали 212 тис. грн. за звітний період.

Далі розглянемо структуру оборотних активів в ТОВ «Колос» за 2017-2019 рр. (Табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Динаміка оборотних активів ТОВ «Колос» в 2017-2019 рр., тис.грн.

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Запаси	20497	17279	19559	-3218	2280	0,84
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	934	5428	4134	4494	-1294	5,81	0,76
Гроші та їх еквіваленти	195	110	26	-85	-84	0,56	0,24
Інші оборотні активи	0	0	0	0	0	0	0
Усього оборотних активів	21626	22817	22287	1191	-530	1,06	0,98

*складено автором на основі [29]

За звітний період оборотні активи ТОВ «Колос» зменшилися на 530 тис. грн. і склали 22287 тис. грн. Запаси збільшилися на 2280 тис. грн. і склали 19559 тис. грн. у 2019 році. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги зменшилася на 1294 тис. грн. і складала 4134 тис. грн. Гроші та їх еквіваленти зменшилися на 84 тис. грн. і склали 26 тис. грн.

У табл. 2.16 представлені склад, структура та динаміка пасивів балансу ТОВ «Колос».

Таблиця 2.16

Динаміка пасивів ТОВ «Колос» за 2017-2019 роки

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Власний капітал	18902	22427	27664	3525	5237	1,19
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	17757	14545	10207	-3212	-4338	0,82	0,70
Поточні зобов'язання і забезпечення	9237	8504	3975	-733	-4529	0,92	0,47
Разом пасивів	45896	45476	41846	-420	-3630	0,99	0,92

*складено автором на основі [29]

За звітний період пасиви ТОВ «Колос» знизилися на 3 630 тис. грн. (8%) і склали 41 846 тис. грн. Власний капітал за аналізований період збільшився на 5237 тис. грн. і за станом на 2019 рік склав 27664 тис. грн. в складі активів балансу. Довгострокові зобов'язання і забезпечення за аналізований період знизилися на 4338 тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 10207 тис. грн. в складі активів балансу. Поточні зобов'язання і забезпечення за аналізований період знизилися на 4529 тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 3975 тис. грн. в складі активів балансу.

У табл. 2.17 представлені склад, структура та динаміка пасивів балансу ТОВ «ВДМ Азов – Дон».

Таблиця 2.17

Динаміка пасивів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	Тис.грн.	Тис.грн.	Тис.грн.	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
	Власний капітал	42579	38689	34557	-3890	-4132	0,91
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	53547	27658	44257	-25889	16599	0,52	1,60
Поточні зобов'язання і забезпечення	67302	81954	61167	14652	-20787	1,22	0,75
Разом пасивів	163428	148301	139981	-15127	-8320	0,91	0,94

*складено автором на основі [28]

За звітний період пасиви ТОВ «ВДМ Азов – Дон» зменшилися на 8320 тис. грн. і склали 139981 тис. грн. Власний капітал за аналізований період зменшився на 4132 тис. грн. і за станом на 2019 рік склав 34557 тис. грн. в складі активів балансу. Довгострокові зобов'язання і забезпечення за аналізований період збільшилися на 16599 тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 44257 тис. грн. в складі активів балансу. Поточні зобов'язання і забезпечення за аналізований період знизилися на 20787 тис. грн. і за станом на 2019 рік склали 61167 тис. грн. в складі активів балансу.

Зміни вартості чистих активів ТОВ «Колос» відображені в таблиці 2.18.

Таблиця 2.18

Динаміка зміни вартості чистих активів ТОВ «Колос» за 2017-2019 роки

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення	
				2018/2017	2019/2018
Вартість чистих активів, тис. грн.	18902	22428	27664	3526	5236
Оборотність чистих активів, оборотів	1,23	1,28	0,85	0,05	-0,43
Рентабельність чистих активів, %	21,84	15,72	18,93	-6,12	3,21

*складено автором на основі [29]

Вартість чистих активів в звітному році склала 27 664 тис. грн., що на 5236 тис. грн. більше показника попереднього року. Показник «Ставлення чистих активів до статутного капіталу» в 2019 році становить 2766,4 і є позитивною величиною, отже, виконується умова фінансової стійкості підприємства, так як вартість чистих активів перевищує розмір статутного капіталу на 27 654 тис. грн.

У звітному році відбулося уповільнення оборотності чистих активів на 143 дня, по відношенню до попереднього року, що викликано більш значним скороченням виручки від продажів продукції (на 17%). Чисті активи компанії в 2019 році стали гірше використовуватися, тобто стали повільніше переходити до виручки.

Далі розглянемо склад необоротних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017- 2019 рр., тис. грн. (Табл. 2.19)

Таблиця 2.19

Структура необоротні активи ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 роки

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Необоротні активи, тис. грн.	54398	52398	72577
Валюта балансу, тис. грн.	139981	148301	163428
Питома вага необоротних активів у валюті балансу, %	38,86	35,33	44,41

*складено автором на основі [28]

Дані таблиці 2.19 свідчать про те, що в 2018 р. питома вага необоротних активів у валюті балансу займає 35,33%. Протягом трьох розглянутих років їх питома вага нестабільна, в 2017 р - 38,86%, а в 2019 році показник збільшився до 44,41%.

Далі розглянемо склад необоротних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017- 2019 рр., тис. грн. (Табл. 2.20).

Таблиця 2.20

Структура необоротних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр.,

Тис. грн.

Показник	2017	%	2018	%	2019	%
Основні засоби	54386	99,98	52389	99,98	72577	99,99
Довгострокові фінансові вкладення	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Нематеріальні активи	12	0,02	9	0,02	6	0,01
Разом необоротних активів	54398	100,00	52398	100,00	72583	100,00

*складено автором на основі [28]

За даними таблиці 2.20 можна зробити висновок про те, що протягом 2017 - 2019 рр. найбільшу питому вагу в складі необоротних активів займають основні засоби - більше 99%. Менше 1% припадає на нематеріальні активи. Слід зазначити, що в 2019 році відбулося досить різке збільшення обсягу основних засобів, завдяки їх оновленню та розширенню.

Розрахуємо ефективність основних засобів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017- 2019 рр. (Табл. 2.21).

Таблиця 2.21

Ефективність використання основних засобів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в
2017-2019 рр., Тис. грн.

Показник	2017	2018	2019
Обсяг виробництва, тис. грн.	170305	216194	260391
Середньорічна вартість основних фондів	44665	53388	62483
Фондовіддача	3,81	4,05	4,17
Фондомісткість	0,26	0,25	0,24

*складено автором на основі [28]

Найважливішими показниками використання основних виробничих фондів є фондовіддача і фондомісткість. Фондовіддача в 2017 р. склала 3,81, в 2018-4,05, а в 2019- 4,17 і характеризує обсяг виробництва, що припадає на 1 грн. середньорічної вартості основних фондів. Динаміка цього показника в звітному періоді позитивна, що говорить про те, що на підприємстві є поліпшення ефективності використання основних засобів підприємства.

Фондомісткість основних виробничих фондів характеризує потребу в фондах на 1 грн. виробленої продукції. У 2017р. даний показник склав 0,26; в 2018р. - 0,25, в 2019 р - 0,24. Зниження коефіцієнта говорить про деяке збільшення ефективності використання основних засобів організації.

Далі розглянемо структуру оборотного капіталу в ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 рр. (Табл. 2.22).

Таблиця 2.22

Динаміка оборотних активів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр.,

Тис. грн.

Показник	2017	2018	2019	Абсолютний приріст 2018р. до 2017р.	Темп приросту 2018 р до 2017 р%	Абсолютний приріст 2019р. до 2018р.	Темп приросту 2019 р до 2018 р%
Запаси	38080	41120	59195	3040	7,98	18075	43,96
Податок на додану вартість по придбаних цінностей	248	769	879	521	210,08	110	14,30
Дебіторська заборгованість	39327	36710	20501	-2617	-6,65	-16209	-44,15
Фінансові вкладення (за винятком грошових еквівалентів)	1127	0	0	-1127	-100,00	0	0,00
Грошові кошти та грошові еквіваленти	6595	16998	10058	10403	157,74	-6940	-40,83
Інші оборотні активи	206	306	212	100	48,54	- 94	-30,72
Разом оборотних активів	85583	95903	90845	10320	12,06	-5058	-5,27

*складено автором на основі [28]

Дані таблиці 2.22 свідчать про те, що протягом 2017-2019 рр. відбувалося щорічне збільшення запасів, в 2018 році зростання склало 7,98% (або 3040 тис. грн.), а в 2019 43,96% (або 18075 тис. грн.). Різке зростання показника в 2019 році пов'язане зі збільшенням обсягів закуповуваної сировини на підприємство. Позитивну динаміку зниження в звітному періоді показала дебіторська заборгованість, в 2018 році показник зменшився на 6,65% і склав 36710 тис. грн., а в 2019 році дорівнював 20501 тис. грн., що на 16209 тис. грн. менше, ніж в 2018р. (або 44,15%).

Хвилеподібну динаміку в 2017-2019 рр. показав третій показник за питомою вагою в структурі оборотних активів-Грошові кошти та грошові еквіваленти. У 2018 році зростання склало 157,74% (або 10403 тис. грн.), а в 2019 році відбулося зниження даного показника до 10058 тис. грн. (або 40,83%). В цілому структура і обсяг оборотних активів в період 2017-2019 рр. були нестабільні.

Далі розрахуємо показники ефективності використання оборотного капіталу (табл. 2.23).

Таблиця 2.23

Показники оборотності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр., тис. грн.

Показник	2017	2018	2019
Виручка, тис. грн.	170305	216194	260391
Середня величина запасів, тис. грн.	32991	39600	50158
Період оборотності запасів, дні	71	67	71
Середня величина дебіторської заборгованості, тис. грн.	32634	38019	28606
Період оборотності дебіторської заборгованості, дні	70	65	41
Середня величина кредиторської заборгованості, тис. грн.	54467	60156	56833
Період оборотності кредиторської заборгованості, дні	117	102	80

*складено автором на основі [28]

Крім загальних показників ефективності використання оборотного капіталу використовуються приватні показники, а саме показники оборотності по всіх оборотних коштах. Так період оборотності запасів в 2018 р. знизився і склав 67 днів, а в 2019 р. знову повернувся до показника в 71 день. Зниження коефіцієнта оборотності запасів може відобразити накопичення надлишкових запасів, неефективне складське управління,

накопичення непридатних до використання матеріалів. Період оборотності дебіторської заборгованості знижується протягом усього звітного періоду. З 70 днів в 2017 р. до 65 днів в 2018 р., і з 65 днів у 2018 році, до 41 дня в 2019 р., це говорить про розширення комерційного кредиту, наданого підприємством покупцям і замовникам.

2.3. Оцінка ефективності формування та використання активів ТОВ «Колос» та ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 роки

Результати діяльності організації в повному розмірі представлені у фінансовій звітності підприємства. Найбільш важливі фінансові показники відображені в табл. 2.24.

Таблиця 2.24

Динаміка фінансових показників ТОВ «Колос» за 2017-2019 р.р.

Показник	Значення, тис. грн.			Абсолютний приріст 2018р. до 2017р.	Абсолютний приріст 2019р. до 2018р.
	2017	2018	2019		
Виручка	23251	28267	28267	5016.00	0.00
Собівартість продажів	21910	27284	20234	5374.00	-7050.00
Валовий прибуток (збиток)	1341	983	3316	-358.00	2333.00
Прибуток (збиток) від продаж	1341	983	3316	-358.00	2333.00
Прибуток (збиток) до оподаткування	4129	3792	5657	-337.00	1865.00
Чистий прибуток (збиток)	4129	3525	5237	-604.00	1712.00
Середня балансова величина активів (актив балансу)	45896	45476	41846	-420.00	-3630.00
Середня балансова величина власного капіталу (пасив балансу)	18902	22427	27664	3525.00	5237.00

*складено автором на основі [29]

З таблиці 2.24. видно, що виручка від продажу продукції в 2018 р. досягла максимального значення, але до 2019 р. зменшилася на 4 717 тис.грн. Собівартість проданої продукції має негативну динаміку, значний спад

спостерігається в порівнянні 2018 і 2019 рр. Спостерігається зростання величини чистого прибутку. Через те, що валовий прибуток в 2018 р. становив в три рази менше значення, ніж в 2019 р., вплив перевищення інших доходів над витратами призвів до відносно більш високого зростання чистого прибутку, ніж валовий.

Проведемо аналіз рентабельності та фінансової стійкості підприємства. При аналізі рентабельності використовуються такі основні показники, які використовуються в країнах з ринковою економікою для характеристики рентабельності вкладень в діяльність того чи іншого виду: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу і рентабельність продажів.

Показники рентабельності ТОВ «Колос» представлені в табл. 2.25.

Таблиця 2.25.

Розрахунок показників рентабельності ТОВ «Колос» за 2017-2019 р.р.

Показник	Значення показника, %		
	2017	2018	2019
Рентабельність активів	8,9%	7,7%	12,5%
Рентабельність власного капіталу	21,8%	15,7%	18,9%
Рентабельність продажів	17,7%	13,1%	24,0%

*складено автором на основі [29]

Наочно зміну значень показників рентабельності ТОВ «Колос» можна оцінити на рис. 2.4.

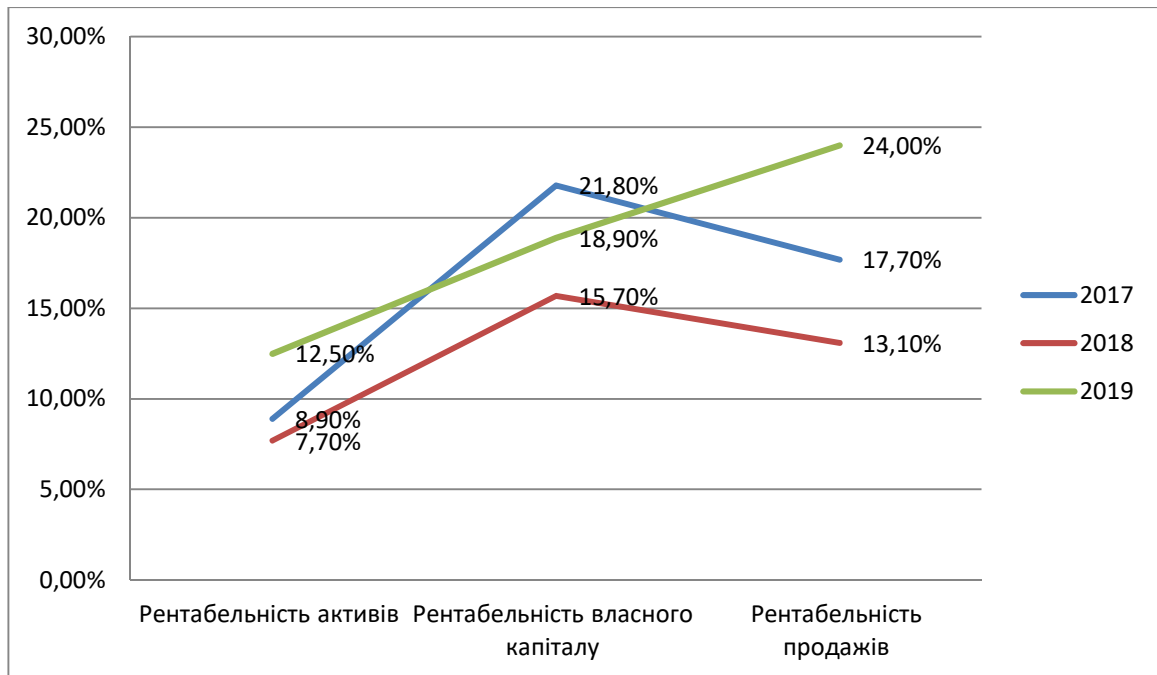

Рис. 2.4 - Рентабельність ТОВ «Колос» за 2017-2019 р.р.

*складено автором на основі [29]

На підставі проведеного аналізу показників рентабельності ТОВ «Колос» можна зробити наступні висновки:

- рентабельність активів 2018 рік зменшилася з 8,9% до 7,7%, це означає, що ефективність використання активів компанії знизилася, але до кінця 2019 року спостерігається зростання, це пов'язано зі збільшенням чистого прибутку;
- рентабельність власного капіталу зменшилася до 2018 року, це означає, що величина прибутку, яку отримує підприємство на одиницю вартості власного капіталу, зменшилася;
- рентабельність продажів знижується з кожним роком, що означає зниження прибутку, яку отримує підприємство з кожної гривні проданої продукції, але ситуація до 2019 року покращилася, в зв'язку зі збільшенням прибутку.

Незважаючи на щорічне зростання виручки до 2018 року, показники рентабельності мали негативну динаміку. Зниження цих показників свідчить

про зменшення величини прибутку, яку отримує підприємство на одиницю вартості власного капіталу.

Показники рентабельності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» представлені в табл. 2.25.

Таблиця 2.26

Розрахунок показників рентабельності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 р.р.

Показник	Значення показника, %		
	2017	2018	2019
Рентабельність активів	3,30%	6,90%	6,10%
Рентабельність власного капіталу	31,2%	17,02%	23,0%
Рентабельність продажів	12,60%	16,30%	17,50%

*складено автором на основі [28]

На підставі проведеного аналізу показників рентабельності ТОВ «Колос» можна зробити наступні висновки:

– рентабельність активів 2018 рік збільшилася з 3,30% до 6,90%, це означає, що ефективність використання активів компанії збільшилася, але до кінця 2019 року спостерігається зменшення, це пов'язано зі зменшенням чистого прибутку;

– рентабельність власного капіталу зменшилася до 2018 року, це означає, що величина прибутку, яку отримує підприємство на одиницю вартості власного капіталу, зменшилася;

– рентабельність продажів збільшується з кожним роком, що означає збільшення прибутку, яку отримує підприємство з кожної гривні проданої продукції.

Незважаючи на щорічне зростання виручки до 2018 року, показники рентабельності мали позитивну динаміку. Збільшення цих показників свідчить про збільшення величини прибутку, яку отримує підприємство на одиницю вартості власного капіталу.

Склад, структура і динаміка власного капіталу і зобов'язань ТОВ «Колос», представлені в таблиці 2.27.

Таблиця 2.27

Склад, структура і динаміка власного капіталу і зобов'язань ТОВ «Колос» за 2017-2019 р.р.

Показник	2017		2018		2019		Відхилення факту 2019 р. з факту 2018 року	
	Тис.грн.	Питома вага	Тис.грн.	Питома вага	Тис.грн.	Питома вага	Абс.	%
Капітал і резерви	18902	41	22427	49	27664	66	5237	123
Статутний капітал	10	0	10	0	10	0	0	100
Нерозподілений а прибуток	18892	41	22417	49	27654	66	5237	123
Зобов'язання	26994	59	23048	51	14182	34	-8866	62
Довгострокові зобов'язання	17757	39	14545	32	10207	4	-4338	70
Позикові кошти	17757	39	14545	32	10207	24	-4338	70
Короткострокові зобов'язання	9237	20	8504	19	3975	10	-4529	47
Позикові кошти	3833	8	3637	8	462	1	-3175	13
Кредиторська заборгованість	5404	12	4867	11	3513	9	-1354	72
Разом власного капіталу і зобов'язань	45896	100	45476	100	41846	100	-3630	92

*складено автором на основі [29]

Структура пасивів балансу ТОВ «Колос» за станом на 2019 рік характеризується переважанням капіталу і резервів, які в сумі склали 66% в загальній структурі пасивів балансу. Зобов'язання Товариства за аналізований період до рівня 2019 року зменшилися на 8 866 тис. грн. (38%) і склали 14 182 тис. грн. або 34% в загальній структурі пасивів балансу. З них довгострокові зобов'язання -10 207 тис. грн. (24%), короткострокові зобов'язання - 3 975 тис. грн. (10%).

У 2019 році ТОВ «ВДМ Азов – Дон» отримало чистий прибуток у розмірі 9332 тис. грн. Фінансовий аналіз балансу ТОВ «ВДМ Азов – Дон» почнемо з вивчення складу і структури фінансових ресурсів підприємства (табл. 2.28).

Таблиця 2.28

Склад і структура джерел фінансування балансу ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр., Тис. грн.

Показник	2017	%	2018	%	2019	%
Власні кошти	34557	26,51	38689	26,41	42569	26,06
Позикові кошти	95776	73,49	107804	73,59	120810	73,94
Разом фінансових ресурсів	130333	100	146493	100	163379	100

*складено автором на основі [28]

У структурі джерел коштів підприємства за період з 2017 по 2019 рр. найбільшу питому вагу займають позикові кошти. З точки зору фінансової стійкості, подібне співвідношення свідчить про досить нестійке фінансове становище підприємства, тому що частка позикових коштів перевищує 73%, і з кожним роком дещо збільшується, в 2018 році зростання склало 0,1%, а в 2019 р. 0,35%.

Використання позикових коштів дозволяє застосовувати фінансовий важіль. Однак, при такому значному перевазі в структурі фінансових ресурсів у підприємства збільшується ризик банкрутства. Проте, варто зазначити, що пов'язано це з оновленням і розширенням матеріально-технічної бази організації.

Далі розглянемо структурно-динамічний аналіз фінансових ресурсів ТОВ «ВДМ Азов – Дон» за 2017-2019 рр. (Табл. 2.29).

Таблиця 2.29

Структурно-динамічний аналіз фінансових ресурсів ТОВ «ВДМ Азов – Дон»
в 2017-2019 рр., Тис. грн.

Показник	2017	2018	2019	Абсолютни й приріст 2018р. до 2017р.	Темп прирост у 2018 р до 2017 р%	Абсолютни й приріст 2019р. до 2018р.	Темп прирост у 2019 р до 2018 р%
Статутний капітал	10	10	10	0	0,00	0	0,00
Переоцінка необоротних активів	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Резервний капітал	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	34547	38679	42569	4132	11,96	3890	10,06
Разом власні кошти	34557	38689	42579	4132	11,96	3890	10,05
Довгострокові позики і кредити	44257	27658	53547	-16599	-37,51	25889	93,60
Інші зобов'язання	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Короткострокові позики і кредити	1857	20875	14638	19018	0,00	-6237	-29,88
Кредиторська заборгованість	49662	59271	52625	9609	19,35	-6646	-11,21
Оціночні зобов'язання	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Разом позикових коштів	95776	107804	120810	12028	12,56	13006	12,06
Разом фінансових ресурсів	130333	146493	163389	16160	12,40	16896	11,53

*складено автором на основі [28]

За даними таблиці 2.29 можна зробити висновок про те, що в складі власних коштів найбільшу питому вагу займає нерозподілений прибуток. Статутний капітал протягом трьох розглянутих років не змінювався і склав 10 тис. грн. Всього власні кошти в 2018 р, в порівнянні з 2017 р, збільшилися

на 4132 тис. грн. (11,96%), а в 2019 році на 10,05% (3890 тис. грн.). У складі позикових коштів найбільшу питому вагу в 2017-2018 рр. займає кредиторська заборгованість, яка за цей період збільшилася на 9609 тис. грн. (19,35%).

У 2019 році більшу частку в структурі позикових коштів зайняли довгострокові позики і кредити. Зростання даного показника в 2019 році склав 25889 тис. грн. (93,6%), по відношенню до попереднього року. Також необхідно відзначити зниження короткострокових кредитів і позик в 2019 році. Показник знизився на 29,88% (або 6237 тис. грн.), в порівнянні з 2018 роком.

Аналіз оборотності дебіторської заборгованості необхідно доповнити аналізом кредиторської заборгованості. Оборотність кредиторської заборгованості за аналізований період знизилася з 117 днів в 2017 р. до 80 днів в 2019 р. Період обороту кредиторської заборгованості більше періоду обороту дебіторської заборгованості, це говорить про те, що організація активніше сама працює в кредит. На основі розглянутих показників балансу можна розрахувати показники ліквідності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» (табл. 2.30).

Таблиця 2.30

Показники ліквідності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» в 2017-2019 рр.

Коефіцієнти ліквідності	2017	2018	2019	Нормативне значення
Загальна (поточна ліквідність)	1,40	1,17	1,35	≥ 2
Термінова ліквідність	0,13	0,21	0,15	≥ 1
Абсолютна ліквідність	0,13	0,21	0,15	$\geq 0,2$
Коефіцієнт покриття	1,40	1,17	1,35	≥ 2

*складено автором на основі [28]

Як видно з таблиці 2.30. поточна ліквідність підприємства на три звітні дати нижче нормативної. Значення даного коефіцієнта показують, що поточні активи підприємства не в змозі покрити поточні зобов'язання, отже, підприємство не в змозі повністю і в строк погасити свої зобов'язання. Коефіцієнт термінової ліквідності також не відповідає нормативному значенню в звітному періоді. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом періоду 2017-2019 року мав різноманітну динаміку і лише в 2018 році він був незначно більше нормативного показника, що говорить в свою чергу про те, що підприємство не може розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями на дату складання балансу. Коефіцієнт покриття також менше заданого нормативу протягом 2017-2019 рр., з чого випливає, що організація не може погасити свої поточні зобов'язання за рахунок своїх оборотних коштів.

Отже, можна зробити висновок про те, що проведений аналіз бухгалтерського балансу ТОВ «ВДМ Азов – Дон» показав, що організація розвивається. Збільшується власний капітал з 34557 тис. грн. в 2017 р. до 42557 тис. грн. в 2019 р., але варто також відзначити і зростання довгострокових і короткострокових зобов'язання. Дана тенденція пов'язана з оновленням і розширенням основних засобів, в наслідок чого збільшився обсяг виробленої продукції.

Далі розглянемо показники ліквідності ТОВ «Колос» за 2017-2019 р.р. (табл. 2.31).

Таблиця 2.31

Показники ліквідності ТОВ «Колос» в 2017-2019 рр.

Коефіцієнти ліквідності	2017	2018	2019	Нормативне значення
Загальна (поточна ліквідність)	2,34	2,68	5,60	≥ 2
Термінова ліквідність	0,12	0,65	1,05	≥ 1
Абсолютна ліквідність	2,62	2,66	4,92	$\geq 0,2$
Коефіцієнт покриття	2,34	2,68	5,60	≥ 2

*складено автором на основі [29]

Як видно з таблиці 2.31. поточна ліквідність підприємства на три звітні дати нижче нормативної. Значення даного коефіцієнта показують, що поточні активи підприємства не в змозі покрити поточні зобов'язання, отже, підприємство не в змозі повністю і в строк погасити свої зобов'язання. Коефіцієнт термінової ліквідності також не відповідає нормативному значенню в звітному періоді. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом періоду 2017-2019 року мав різноманітну динаміку і лише в 2018 році він був незначно більше нормативного показника, що говорить в свою чергу про те, що підприємство не може розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями на дату складання балансу. Коефіцієнт покриття також менше заданого нормативу протягом 2017-2019 рр., з чого випливає, що організація не може погасити свої поточні зобов'язання за рахунок своїх оборотних коштів.

Активи мають тенденцію до зростання, в складі необоротних активів найбільшу питому вагу займають основні засоби (більше 99%), в складі оборотних активів найбільшу питому вагу займають запаси. Аналіз ліквідності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» показав досить низькі показники за всіма даними. Однак, варто відзначити позитивну динаміку зміни показників в період з 2017 по 2018 рр.

Порівняємо дані ліквідності ТОВ «ВДМ Азов – Дон» з ТОВ «Колос»
Результати аналізу ліквідності відображені в таблиці 2.32.

Таблиця 2.32

Оцінка ліквідності балансу і платоспроможності ТОВ «Колос» за 2018-2019

р.р.

Показники	2018	2019	Зміни	
			Абс.	%
Високоліквідні активи, тис. грн.	110	26	-84	23,64
Швидко реалізованих активи, тис. грн.	5428	4 134	-1 294	76,16
Повільно реалізованих активів, тис. грн.	17 279	18 127	127 848	104,91
Важкореалізовані активи, тис. грн.	22 659	19 559	-3100	86,32
Найбільш термінові пасиви, тис. грн.	4 867	3 513	-1354	72,18
Короткострокові зобов'язання, тис. грн.	3 637	462	-3175	12,70
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	14 545	10 207	-4338	70,18
Постійні пасиви, тис. грн.	22 417	27 664	5247	123,41
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,013	0,007	-0,006	50,57
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,68	5,61	2,92	208,97
Загальний показник ліквідності	0,72	1,11	0,11	0,94

*складено автором на основі [28]

Ліквідність балансу відрізняється від абсолютної, в зв'язку невиконанням першої нерівності. З даних таблиці 2.32. випливає, що абсолютна ліквідність знизилася на 50%. Величина високоліквідних коштів на початок 2018 року була 110 тис. грн. і до кінця 2019 року зменшилася на 84 тис. грн. Швидкоореалізовані активи так само знизилися в своєму обсязі

більш ніж на 20%, важкореалізовані активи - 13,68%, повільнореалізовані збільшилися майже на 5%

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (тобто відношення величини грошових коштів до короткострокових зобов'язань) зменшився з 0,013 до 0,007, що є однаково недостатнім і свідчить про брак вільних грошових коштів. Коефіцієнт поточної ліквідності (відношення вартості оборотних активів підприємства до його короткострокової заборгованості), збільшився з 2,68 до 5,61 значення відповідає рекомендованому - 2,0. Загальний показник ліквідності до 2019 р. збільшився, відповідає нормі більше 1.

Підводячи підсумки, можна відзначити незадовільний фінансовий стан ТОВ «ВДМ Азов – Дон» та ТОВ «Колос», оскільки аналіз показників фінансової стійкості виявив ряд проблем в управлінні підприємствами, зокрема:

- низька частка власних коштів в структурі фінансових коштів, особливо в її зворотній частині;
- високий рівень фінансового левериджу;
- мала частка в оборотних коштах найбільш ліквідних активів, таких як грошові кошти та фінансові вкладення;
- запаси формуються не за рахунок власних коштів, а за рахунок кредиторської заборгованості.

Дані проблеми відображають наявні труднощі в діяльності сільськогосподарських підприємств України.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Оптимізація структури формування активів на підприємстві

Аналіз, проведений за підсумками діяльності ТОВ «Колос», зумовив висновок про те, що на даному етапі підприємство є фінансово стійким. Але в цілях стабілізації і подальшого підвищення економічної ефективності рослинництва і тваринництва в ТОВ «Колос» необхідно здійснити комплекс заходів, які можна розділити на два основних напрямки. До першого напрямку слід віднести заходи щодо переробки зеленої маси, а саме заготівля корму в рукав. Забезпечення тваринництва кормами в зимовий період є дуже актуальною проблемою. Але так як корм виробляють тільки у вегетаційний період, то очевидна важливість консервованих (силос, сінаж). Заготівля кормів в рукава - це найкраща альтернатива формування кормових запасів.

Силосування робить дуже великий вплив на підвищення виробничої ефективності кормового раціону і, не в останню чергу, на економічність виробництва молока. Це, безсумнівно, дешевий і зручний спосіб зберігання кормів, вирощуваних в полі, що дозволяє зберегти їх корисні якості. Результатом є найбільша економія в порівнянні зі зберіганням зерна на елеваторах і силосу в силосних ямах. Виробничі витрати повністю окупаються за рахунок збереження якості кормів. Заготівля здійснюється в пластикові мішки кормового зерна, сінажу однорічного і багаторічного, люцерни і т.д.

Оптимальні умови консервування та низькі втрати поживних речовин досягаються завдяки миттєвому припинення доступу повітря (Холодне бродіння), належного ущільнення силосної маси, відсутності втрат силосу в

поверхневих і крайніх пластах силосної маси, поглинання силосного соку в рукаві і зменшення втрат поживних речовин, що є можливим при повторному бродінні. При використанні даної технології досягається оптимальна щільність корму в анаеробних умовах. З урахуванням правильного вибору консерванту корм зберігається без втрати якості 18 місяців.

Переваги технології - отримання кормів високої якості. Відразу після наповнення поліетиленового рукава кормовими культурами виникає анаеробна атмосфера, яка значно скорочує час, необхідний для початку дії анаеробних ферментативних процесів, тобто зниженням рівня рН (на відміну від силосної ями, де часовий інтервал між закладкою силосу і перекриттям доступу повітря значно більше). Порівняльні аналізи показують, що силос в ямі завжди має меншу кількість сухої речовини, ніж силос в мішку. Це говорить про те, що там ферментаційні процеси протікали з великими втратами сухих і поживних речовин. Низькі матеріальні витрати. Витрати на такі технології зберігання силосу, як силосні башти або упаковані тюки (круглі або горіння), значно вище витрат на зберігання кормів в поліетиленових рукавах. А зберігання в силосних ямах з кожним роком стає все менш популярним через невисокої якості кормів.

Так як в ТОВ «Колос» вирощують і зернові культури, то використовувати техніку можна два рази за сезон. В цьому випадку вона окупить ще швидше. Зниження ймовірності псування кормів при несприятливих погодних умовах. Маса в рукавах захищена і ізольована від опадів і високої вологості повітря. Також важливою є можливість підстроювання під погодні умови в процесі наповнення рукавів. Роботу можна швидко припинити і закрити рукав, повернувшись до розпочатого після стабілізації погоди.

Що стосується низьких витрат, то втрати при зберіганні кормів в полімерних рукавах складають в середньому до 5% (1-8%) сухої речовини, а в силосних ямах - до 25% сухої речовини. При ферментації температура в

рукавах не перевищує 30 С, а в силосних ямах температура перевищує 40 С. Це викликає втрати енергії і сприяє утворенню важко перетравлюваних компонентів. Гнучкість технології. Упаковка кормів може відбуватися у зручний для виробника час, в потрібній кількості і місці. Відсутність шкоди для навколишнього середовища: не відбувається витікання силосної рідини при несприятливих погодних умовах.

Для реалізації технології необхідні наступні матеріали й устаткування: Тришарові герметичні поліетиленові рукава для пакування кормів діаметром до 3 м, довжиною до 100 м і місткістю від 70 до 300 тонн, середня вартість рукава 150 000 грн. за 15 штук. Машина для силосування в рукав Manitoba 1500. Машина Manitoba Ensiler 1500 являє собою покоління машин для плющення зерна і силосування в рукав. Ця машина здійснює плющення зерна, а також забезпечує оптимальні консервацію і зберігання зернової маси в рукаві. Машина призначена для невеликих фермерських господарств.

Технічні параметри Manitoba 1500: Щільність пресування силосу 500-700 кг / м³. Нормований розмір рукава 1,5 (або 1,8 м).

Необхідність обертів ВВП, об / хв 540. Середня продуктивність в хвилину - зернові культури 14-18 тонн / год. Необхідна потужність трактора 90-100 к. с.; кількість коліс 2; довжина упаковуваного рукава 60 м; робочі розміри, мм (висота x ширина x довжина) 2400/2100/3600; маса 2 100 кг. Розміри бункера для прийому корму, мм (довжина x ширина x висота) 1600/1700/1300; ціна 1 044 000 грн. / шт; загальні витрати підприємства становитимуть 1 194 000 грн.

Розрахуємо термін окупності запропонованого обладнання за наступною формулою:

$$T = \frac{K}{\Pi},$$

де К - капіталовкладення,

П - прибуток, одержуваний підприємством за рік.

Форм. 1.1. Термін окупності обладнання

$T = 1\ 194\ 000/5\ 237\ 000 \sim 84$ дні ~ 3 місяці

Термін окупності обладнання дозволив розрахувати, що за 3 місяці вкладені в дане виробниче обладнання, будуть повернуті за рахунок прибутку, отриманого підприємством. До другого напрямку слід віднести заходи щодо входження суспільства в державну Програму «Розширення бізнесу». У зв'язку з тим, що сільгосппідприємство функціонує більше трьох років, є можливість претендувати на державну підтримку, яка полягає в субсидуванні процентної ставки по кредитах і поручительства.

Умови (вимоги) надання державної підтримки:

- включення до реєстру суб'єктів агропромислового комплексу краю, які претендують на отримання державної підтримки.
- наявність укладеної угоди про надання державної підтримки з Міністерством і виконання його.
- відсутності проведення щодо суб'єктів агропромислового комплексу краю процедур банкрутства та ліквідації відповідно до чинного законодавства.
- сплата нарахованих відсотків і (або) сум основного боргу відповідно до кредитних договорів (договорів позики).
- використання кредиту (позики) в повному обсязі за цільовим призначенням.
- відсутність простроченої заборгованості з податкових та інших обов'язкових платежів на 1-е число місяця подачі заяви на надання субсидій.

Перелік необхідних документів, що надаються товаровиробником для отримання державної підтримки, в т.ч. встановлені форми документів відповідно до нормативних правових актів містить 7 пунктів:

1. Заява на надання субсидій.
2. Довідка про виробництво м'яса великої рогатої худоби та молока (для позичальників, що займаються виробництвом м'яса ВРХ і молока).

3. Копія довідки податкового органу про відсутність простроченої заборгованості з податкових та інших обов'язкових платежів на 1 число місяця подачі заяви на надання субсидій.

4. Копія кредитного договору (договору позики), завірену кредитною організацією.

5. Копія виписки з позичкового рахунку позичальника про отримання кредиту або документа, що підтверджує отримання позики, завірену кредитною організацією.

6. Копія графіка погашення кредиту (позики) і сплати відсотків по ньому, завірену кредитною організацією.

7. Для підтвердження цільового використання кредиту (позики) в повному обсязі:

7.1 Копія виписки з розрахункового рахунку позичальника для підтвердження перерахування кредитних коштів, завірену кредитною організацією.

7.2 Копії договорів на придбання матеріальних ресурсів для проведення сезонних польових робіт, сировини для переробки.

7.3 Копії первинних документів на придбання.

7.4 Копії платіжних доручень, що підтверджують оплату.

Перероблену зелену масу можна використовувати в двох напрямках:

1. Для відгодовування великої рогатої худоби. Це призведе до приросту ваги, а, отже, до збільшення обсягів виробництва. Правильна організація і техніка відгодівлі великої рогатої худоби мають велике значення в збільшенні виробництва м'яса. Залежно від віку худоби, що надходить на відгодівлю, встановлюються три основних типи відгодівлі худоби. 1. Інтенсивна відгодівля молодняка з кінцевим вагою тваринного 450-600 кг у віці 1,5-2 роки. Основна мета такого відгодівлі - отримання маложирна або напівжирної яловичини і щільної важкої шкіри.

2. Відгодівля молодняка з попередніми дорощуванням. Після дорощування молодняк ставлять на відгодівлю на 4-5 місяців до досягнення

твариною ваги 450-600 кг у віці 1,5-2,5 року. Мета такого відгодівлі - отримання жирного м'яса. 3. Відгодівля дорослої великої рогатої худоби, головним чином вилучених корів і волів. У стійловий період відгодівля великої рогатої худоби проводять на дешевих відходах харчової промисловості (барда, жомі, меззі), а також на соковитих кормах - силосі і корнях. У годівлі великої рогатої худоби зміст силосу становить близько 50% від загального обсягу раціону, частка корнів - 8%, сіна - 20%, концентратів - 22%. Виходячи з того, що середня жива вага молочної корови становить близько 500 кг, добовий удій - 17 л, жирність молока - 4%, можна практикувати правильно підібраний раціон. Схема відгодовування і можливий середньодобовий приріст відображено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Схема відгодівлі при використанні трав'яного силосу

Жива маса	300-400	400-500	500-600
Середньодобовий приріст, г	1000	1000	950
Склад раціону, кг			
Трав'яний силос	14	18	20
Зерно	2	1	1
Сухий жом	1	2	2

Таким чином, при введенні в раціон харчування 50% силосу можливий приріст до 1 кг на добу. Як наслідок, це тягне за собою істотне збільшення обсягів виробництва. Наприклад, ціна живої ваги великої рогатої худоби складає 140 грн. за кг, відповідно приріст обсягу виробництва очевидний. Більш того, годування худоби силосом веде до додатку ваги, а в сукупності і до збільшення удою. Процес виробництва силосу і сінажу включає два етапи: підготовка силосної або сінажної маси і приготування силосу або сінажу.

По аналітичному рахунку «Вирощування зеленої маси (відповідної культури) на силос (або сінаж)» беруть до уваги всі витрати з вирощування, збирання зеленої маси, її подрібнення, витрати з доставки та розвантаження.

Зелена маса протягом року оприбутковується за її плановою собівартістю і відображається за дебетом субрахунку 10-7 «Корми» аналітичного рахунку «Зелена маса на силос (сінаж)» і кредитом субрахунку 20-1 аналітичного рахунку «Вирощування зеленої маси на силос (або сінаж)». Одночасно з цим використана зелена маса в цій же оцінці списується з кредиту субрахунку 10-7 в дебет субрахунку 20-1, аналітичний рахунок «Силосування» або «Приготування сінажу». В кінці року після розподілу загальноновиробничих і загальногосподарських витрат (вони відносяться як на рахунок «Вирощування силосної маси», так і на рахунок «Силосування») визначається фактична собівартість зеленої маси, використаної на силос або сінаж. При цьому собівартість 1 ц силосу визначається, таким чином, вартістю зеленої маси за фактичною собівартістю і фактично зробленими витратами по силосованню.

Фактична собівартість силосу калькулюється по масі готового силосу (за вирахуванням чаду не раніше ніж через 20 днів після закладки). Масу силосу встановлюють шляхом перекладу з об'ємних одиниць (кубічних метрів) у вагові (центнери) за спеціальними таблицями (в залежності від способу подрібнення залікової маси, складу компонентів, їх вологості, терміну закладки) або за середнім його вазі в 1 кубічному метрі. Для цього вирізають шар 0,5 - 1,0 м по довжині траншеї (бурту) або іншої споруди на всю (або на половину) ширину і на всю висоту - і зважують, обміру цю вирізку, обчислюють об'єм і, знаючи вагу силосу, визначають середня вага його 1 кубічного метра. Обчислення собівартості 1 ц силосу наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Розрахунок собівартості 1 ц силосу

Зелена маса на силос, ц	12000	-
Зелена маса після чаду (після 20 днів закладки), ц	9750	-
Вартість силос. зеленої маси	-	820 500
Витрати з силосування	-	96820
Разом	X	917320
Собівартість 1 ц силосу (917320: 9750)	X	94,08
Витрати на силосування 1 ц, грн.	-	10

В середньому на одну корову припадає 6 кг силосу в день, на 200 голів необхідно 6 т, тоді, за рік потрібно провести 2 190 т силосу, для прокормки власного великої рогатої худоби. Середні витрати на виробництво даного обсягу складуть 219 тис. грн..

2. Для продажу. Для отримання більшого прибутку є можливість виробляти силос з метою продажу. Наприклад, якщо виробляти 5 000 т силосу на рік, то можливо отримати дохід в розмірі 2 300 тис. грн.. Для більш повної оцінки ефективності запропонованих заходів, доцільно виявити динаміку економічних показників, наприклад таких, як рентабельність продажів. Для цього розраховуємо цей показник з урахуванням нових заходів і вкладень. Сукупність усіх необхідних показників представлена в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок фінансових показників з урахуванням нових заходів

Показник	Поточний	З урахуванням запропонованих заходів	Відхилення
Виручка, тис. Грн.	23550	30550	7 000
Чистий прибуток, тис. Грн.	5237	7537	2 300
Рентабельність продажів, %	22,9	24,6	1,7

З таблиці 3.3. видно, що зростання рентабельності склав всього 1,7%. Однак фактичні показники мають більш явну динаміку. Так, наприклад, збільшення чистого прибутку за рахунок нових заходів за попередніми оцінками, складе 43,9%.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок про позитивні результати запропонованих заходів з переробки зеленої маси. Якщо говорити про ефективність участі в державних програмах, слід зазначити, що субсидії на відшкодування частини витрат за кредитами надаються в розмірі 100% ставки рефінансування: 95% за рахунок коштів федерального бюджету і не менше 5% - за рахунок коштів бюджету суб'єкта України. Поширюються субсидії з федерального бюджету і бюджету України за кредитними договорами (договорами позики), укладеним:

- на термін до восьми років - на придбання сільськогосподарської техніки та обладнання, в тому числі тракторів і агрегуються з ними сільськогосподарських машин, машин і обладнання, що використовуються для тваринництва, птахівництва, кормовиробництва, машин, установок і апаратів дощувальних і поливних, насосних станцій, обладнання для перекладу вантажних автомобілів, тракторів і сільськогосподарських машин на газомоторне паливо, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції відповідно до переліку, затвердженого Міністерством сільського

господарства України, а також на придбання племінних сільськогосподарських тварин, племінної продукції (матеріалу), будівництво, реконструкцію та модернізацію сховищ картоплі, овочів і фруктів, тепличних комплексів з виробництва плодоовочевої продукції в закритому ґрунті, тваринницьких комплексів (ферм), об'єктів тваринництва, кормовиробництва і об'єктів з переробки льону і льоноволокна, будівництво та реконструкцію прищепних комплексів для багаторічних насаджень і на закладку багаторічних насаджень і виноградників, за умови, що загальна сума кредиту (позики), отриманого в поточному році, не перевищує 10 млн грн.. на одне господарство;

- на термін до двох років - на придбання пально-мастильних матеріалів, запасних частин і матеріалів для ремонту сільськогосподарської техніки та обладнання, мінеральних добрив, засобів захисту рослин, кормів, ветеринарних препаратів та інших матеріальних ресурсів для проведення сезонних робіт відповідно до переліку, затвердженого Міністерством сільського господарства України, а також на придбання молодняка сільськогосподарських тварин і сплату страхових внесків при страхуванні сільськогосподарської продукції за умови, що загальна сума кредиту (позики), отриманого в поточному році, не перевищує 5 млн грн.. на одне господарство.

У зв'язку з тим, що ТОВ «Колос» має кредити на придбання сільськогосподарської техніки на суму 4972500 грн. в АТ КБ «Приватбанк», виплати за яким передбачаються до 26 лютого 2022 року, участь в програмі є необхідним. Субсидія покликана відшкодувати частину витрат на сплату відсотків за кредитами, отриманими в українських кредитних організаціях, і позиками, отриманими в сільськогосподарських кредитних споживчих кооперативах в розмірі в розмірі 100% ставки рефінансування. Сума виплачених відсотків по кредиту на придбання сільськогосподарської техніки дорівнює 760797,5 грн.

Отже, цю суму можна повернути, взявши участь в програмі. Після прийняття рішення головним управлінням протягом 10 робочих днів з моменту надходження коштів на свій особовий рахунок перераховує кошти на розрахункові рахунки одержувача субсидії. Отримані грошові кошти можна направити на придбання сільськогосподарських тварин, паливно-мастильних матеріалів, запасних частин і матеріалів для ремонту сільськогосподарської техніки та тваринницьких приміщень, мінеральних добрив, засобів захисту рослин, кормів, ветеринарних препаратів та інших матеріальних ресурсів для проведення сезонних робіт.

3.2. Напрямки підвищення ефективності використання активів ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон»

Управління дебіторської заборгованості дозволяє знизити обсяг оборотних активів і підвищити ефективність використання активів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН».

В рамках реалізації напрямку з управління дебіторської заборгованості пропонується два заходи:

- застосування механізмів знижок, за умови 100% оплати за товар;
- використання факторингу для зниження дебіторської заборгованості;
- контроль, за простроченою дебіторською заборгованістю.

Застосування знижок по реалізації товару вигідна, як споживачеві, так і виробникові. Споживач має вигоду, так як купує товар зі знижкою, тим самим знижуючи свої витрати. А продавець за рахунок знижки отримує можливість реалізувати свій товар, знизити дебіторську заборгованість, а також отримати кошти у вигляді 100% авансу за реалізовану продукцію. Тим

самим продавцем може знизити обсяг залучених позикових коштів і витрати на їх залучення. За рахунок реалізації цього заходу, частина покупців погодяться оплачуючи всю продукцію зі 100% передоплатою, отримуючи знижку. Розмір знижки залежить від обсягу закупуваного товару, але не перевищує відсотка за користування кредиту. Факторинг - поступка дебіторської заборгованості банку з метою отримання фінансування.

За допомогою факторингової операції ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» вирішує проблеми: передає функцію по здійсненню кредитного контролю та інкасації коштів; негайно отримує необхідні фінансові кошти.

Основним завданням і переваги факторингу є залучення фінансів для поповнення оборотних коштів постачальників. Вона полягає в тому, що постачальник дозволяє погашати заборгованість своїх покупців факторингової компанії. Для постачальника, це перш за все швидкий спосіб залучення фінансових ресурсів. Так як факторингова компанія розплачується з постачальником за поставлені покупцеві товари і сама надалі стягує з покупця заборгованість. Основною метою факторингу є забезпечення клієнту можливості займатися своєю основною діяльністю, що не витрачаючи часу на вирішення фінансових проблем, що виникають в ході його діяльності.

Факторинг – це цілий комплекс послуг, вигідних як для виробника, так і для постачальника сировини або ж частково готового продукту, які ведуть торговельну діяльність на спеціальних умовах відстрочки платежу. Контроль, за простроченою дебіторською заборгованістю дозволяє забезпечити її зниження.

У будь-якій організації, в тому числі і у ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон» виникає прострочена заборгованість. Прострочена заборгованість - це заборгованість, яка виникає коли термін заборгованості, перевищує термін, обумовлений у договорі на поставку продукції. Для визначення простроченої заборгованості проводиться аналіз наявної дебіторської заборгованості.

Загальна схема контролю і аналізу, як правило, включає в себе кілька етапів.

Етап 1. Здається критичний рівень дебіторської заборгованості і параметри виділення простроченої заборгованості. Всі розрахункові документи, які стосуються заборгованості, що перевищує критичний рівень, піддаються перевірці в обов'язковому порядку.

Етап 2. Проводиться аналіз виникнення простроченої заборгованості. Визначаються причини і вживаються заходи щодо стягнення простроченої заборгованості і запобігання її появи знову. Найбільш уживаними способами впливу на дебіторів з метою погашення заборгованості є напрям листів, телефонні дзвінки, персональні візити. У випадку якщо переговори не допомагають необхідно звертатися до суду. Другий напрямок щодо підвищення ефективності використання активів є збільшення обороту реалізації продукції. Незважаючи на зростання оборотів реалізації продукції, обладнання наявні на підприємстві дозволяє збільшувати обсяги виробництва.

Поліпшення якості продукції. Якість продукції являє собою матеріальну основу задоволення як виробничих, так і особистих потреб людей, і цим визначається його унікальна громадська, економічна та соціальна значимість. Поліпшення якості продукції дозволяє досягти підвищення задоволеності і довіри споживачів у зв'язку з повною відповідністю їх вимогам і запитам. Поліпшення якості продукції, направлено на збільшення обсягів реалізації відводів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» і дозволяє збільшити не тільки доходи компанії, але і прискорити оборотність запасів.

Отже, якість продукції дозволяє залучити нових замовників, підвищити ціни за якість реалізації відводів. Крім того якісна продукція здатна конкурувати з іншими підприємствами, що випускають схожу продукцію. Маркетингові заходи по залученню нових клієнтів.

Ці заходи дозволяють ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» гнучко реагувати на зміну попиту клієнтів методом:

- реклами;
- вибору ціни з урахуванням вимоги ринку.

Реклама є найважливішим напрямком стимулювання покупця. При використанні рекламних продуктів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» необхідно враховувати, що витрати на рекламний продукт повинні бути менше, ніж доходи від реалізації товару за рахунок рекламної діяльності.

З огляду на специфіку роботи ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» ефективна реклама буде за кількома напрямками:

- розміщення реклами в спеціалізованих журналах для нафтової, газової промисловості, а так само організацій здійснюють прокладку трубопроводів і потребують відводів. Це дозволяє дізнатися про підприємство тих хто не працював з ним;
- випуск власних буклетів і поширення на спеціалізованих виставках;
- використання більш активно сайту ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». Сайт компанії необхідно постійно вдосконалювати. А при запиті про відводи, сайт ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» повинен висвітлюватися в першому списку;
- використання реклами про фірму в каталогах, в тому числі електронних.

Реклама, націлена на кінцевого споживача торгового підприємства, повинна сприяти залученню клієнтів, що збільшує дохід фірми. А кінцевим результатом має стати зростання прибутку. Ціноутворення на конкурентному ринку є один з основних маркетингових напрямків, по залученні клієнтів. Класичне уявлення про прийняття покупцем рішення про покупку засноване на тому, що при її здійсненні покупець діє усвідомлено і раціонально. Більш того, з урахуванням цього припущення господарюючі суб'єкти найбільше

дбають про економічну ефективність за допомогою задоволення основних потреб покупця. Механізм ціноутворення передбачає різні принципи, закономірності, а також методи формування ціни. У процесі ціноутворення товаровиробник при встановленні ціни в міру своїх зусиль намагається врахувати всі чинники, які роблять безпосередній вплив на ціну і її рівень, в тому числі і ринковий рівень ціни. Правильний вибір ціни дозволяє збільшити обсяг реалізації.

При цьому необхідно враховувати особливість реалізації товару ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН», рівень конкуренції на ринку і витрати, які несе підприємство при виробництві продукції. Зіставлення всіх причин дозволяє не тільки збільшити обсяг реалізації, але і підвищити ефективність використання активів. Освоєння на підприємстві імпортої продукції. На даний момент в умовах обмежених ввезення імпортої продукції і високому рівні курсу долара і євро, ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» може взяти участь у виробництві суміжній продукції, випуск якої в Україні або обмежений або його зовсім немає.

На наявному обладнанні підприємство або знову придбаному, підприємство може випускати новий виріб, яке користувалося б великим попитом і мало б більш низьку собівартість в порівнянні з імпортним аналогом. За рахунок цього можливо збільшити виручку, знизити собівартість виробленої продукції і збільшити прибуток підприємства, а так само підвищити ефективність використання активів. Підвищення ефективності використання необоротних активів для підвищення ефективності використання всіх активів. Підвищення ефективності використання необоротних засобів заснована на реалізації політики управління необоротні активи, що полягає у високій ефективності їх використання.

Підвищення ефективності використання необоротних активів ґрунтується на наступних основних етапах:

– аналіз необоротних активів підприємства проводиться з метою вивчення динаміки загального їх обсягу і складу, ступеня їх придатності, інтенсивності оновлення та ефективності використання обладнання і всіх необоротних активів у виробничому процесі. На першій стадії аналізу розглядається динаміка загального обсягу необоротних активів підприємства - темпи їх зростання в порівнянні з темпами зростання обсягу виробництва і реалізації продукції, обсягу операційних оборотних активів, загальної суми необоротних активів. В процесі цього аналізу вивчається зміна коефіцієнта участі операційних необоротних активів в загальній сумі операційних активів підприємства;

– забезпечення підвищення ефективності використання необоротних активів. Зростання ефективності використання необоротних активів дозволяє скоротити потребу в придбанні нових необоротних засобів, а також використання наявних коштів, в результаті заходів щодо забезпечення підвищення ефективності використання необоротних активів, можна розглядати, як заходи щодо скорочення потреби в позиковому капіталі. А так же підвищення темпів економічного розвитку підприємства за рахунок більш раціонального використання власних фінансових ресурсів і підвищення рентабельності активів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН».

Збільшення частки чистих активів дозволяють збільшити ефективність використання активів. Частка чистих активів являє собою обсяг активів за мінусом позикових коштів. В результаті для збільшення чистих активів необхідно знижувати обсяг позикових коштів. Зниження позикових коштів, при тому ж обсязі активів можливе лише за рахунок збільшення власного капіталу.

Збільшення власного капіталу на ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» можливо за рахунок трьох напрямків:

- збільшення обсягу додаткового капіталу;
- збільшення обсягу направляються коштів від прибутку ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» на збільшення власного капіталу;

– збільшення обсягу акціонерного капіталу, за рахунок випуску додаткового обсягу акцій. Збільшення акціонерного капіталу дозволяє збільшити власний капітал підприємства і збільшити основні засоби підприємства для виконання нових замовлень.

Однак зміна структури за рахунок збільшення акціонерного капіталу призводить до наступного: збільшення відтоку капіталу у вигляді дивідендів та переплати податкових платежів на фінансовий результат ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». В результаті збільшення акціонерного капіталу є своєрідним кредитом, де в якості платежів за кредит виступають дивіденди.

Всі представлені напрямки дозволяють збільшувати частку чистих активів. Тим самим збільшуючи ефективність формування активів підприємства ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». Контроль, за формуванням доходів і витрат підприємства, спрямований перш за все на підвищення ефективності формування активів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». В рамках контролю, за доходами і видатками необхідно здійснювати аналіз зміни не тільки витрат, але і доходи. Витрати не повинні збільшуватися більш високими темпами, ніж та доходи підприємства. В рамках реалізації цього напрямку необхідно здійснювати планування формування доходів і витрат підприємства. При розробки планів по збільшенню доходів, повинен розроблятися плани зі зміни витрат. І у випадку якщо витрати перевищують витрати, то від такого збільшення доходів необхідно відмовитися. У випадку якщо зміна доходів виправдовуються, проводиться контроль над запланованими витратами. Контроль за витратами і доходами дозволяє вчасно приймати рішення щодо формування доходів і витрат. А так же вносити коригування в плани в рамках формування доходів і витрат.

Отже, всі представлені в дипломному проекті напрямки спрямовані на підвищення ефективності використання активів підприємства. В рамках дипломного проекту більш детально розглянемо один з напрямків ефективного використання активів.

3.3. Оптимізація системи управління активами ТОВ «Колос», ТОВ »ВДМ Азов – Дон»

Привабливість факторингу обумовлена тим, що він об'єднує в собі відразу кілька функцій:

- по-перше, фінансування оборотного капіталу;
- по-друге, інкасацію заборгованості клієнта;
- по-третє, якщо це передбачено договором, факторинг бере на себе ризик неплатежу, виступаючи, таким чином, в якості страховика фінансових ризиків.

З огляду на, що дебіторська заборгованість зростає з ростом обсягів реалізації, що призводить до необхідності збільшувати позикові кошти. Для зниження дебіторської заборгованості на рис.3.1 представимо етапи використання факторингу при зниженні дебіторської заборгованості.

Рис. 3.1 - Схема ефективності пропонованих заходів управління активами
*складено автором на основі [39]

На основі рис. 3.1 спостерігаємо, що банк має відділ факторингу або факторингова компанія визначає, яку з яким покупцем банк буде працювати. Але при цьому ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» зацікавлене в наданні інформації не по всьому клієнтів. Так якщо покупець ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» оплачує зобов'язання по дебіторської заборгованості в термін і період до закінчення отримання коштів невеликий, то пред'являти такий борг ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» банку не буде, в зв'язку з необхідністю оплачувати комісійні збори. З представлених даних банк здійснює попередній відбір на основі загальної інформації про діяльність клієнта, а саме: сфера діяльності, порядок

здійснення платежів (можливість часткових платежів або платежів у міру закінчення договору).

Банк може приймати рішення факторингової угоди ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» на 1 етапі знайомляться з вимогами факторингового відділу банку, умовами і порядком факторингового обслуговування. Після співбесіди проводиться аналіз фінансового стану ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН», дебіторів і якості виконання ними зобов'язань друг перед другом. На заключній стадії аналізується ступінь ризику за факторинговими операціями, і приймаються рішення щодо здійснення факторингової угоди.

Моніторинг факторингових операцій включає:

- постійну оцінку відповідності активів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН», розміщених в рамках договорів факторингу;
- оцінку поточного фінансового становища ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН», а також фінансового становища і платіжної дисципліни боржників ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН»;
- контроль над угодами, клієнтами або боржниками яких є проблемні галузі економіки. Факторингові операції ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» дозволяють не тільки знизити дебіторську заборгованість і оборотні кошти, але отримати частину коштів у вигляді 80% протягом 3 днів після схвалення факторингової угоди.

А відсоток по факторингової угоди найчастіше банк встановлює в меншому розмірі, ніж видача кредиту. Це обумовлено тим, що банк в разі необхідності може стягнути в судовому порядку кошти за договором з клієнта ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». Крім того 20% коштів банк видає ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» тільки після отримання боргу від клієнта. Проаналізувавши банки і компанії, що надають факторингові операції, їх рейтинг і зручне розташування банку, ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» рекомендовано використовувати ОТП Факторинг Україна. ОТП Факторинг Україна надає: Факторинг без регресу,

яке включає в себе унікальне поєднання залучення зовнішнього фінансування і зняття кредитних ризиків торговельних операцій і включає фінансування в обсязі до 100% від суми відступленої дебіторської заборгованості та передачу кредитних ризиків фактору.

Факторинг з регресом теж є зручним інструмент для поповнення оборотних коштів під поступку дебіторської заборгованості та отримання фінансування в рамках дебіторської заборгованості. Вибір залежить для ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» залежить, що факторингу без регресом постачальник не несе ризику по проданої їм фактору дебіторської заборгованості. Вартість факторингових послуг визначається як сума вартості наданого постачальнику фінансування і факторингової комісії з поточними ставками банку для факторинговими операціями. Базою для визначення вартості факторингових послуг є відсоток від суми вимог і кількість днів відстрочки платежу покупцем.

Найчастіше відсоток за факторинговими операціями нижче, ніж споживчий кредит видається підприємству. ОТП Факторинг Україна за свої послуги фактор-посередник отримує комісійні (за інкасацію рахунків), 1% вартості угоди і відсоток з факторингового кредиту, який стягується протягом терміну від дати надання кредиту до надходження коштів за цю продукцію від покупця в розмірі 1% в місяць.

Для оцінки ефективності обраного заходу зробимо розрахунок показників ефективності. Для початку, розглянемо в рамках дипломного проекту пропозиції АТ КБ «Приватбанк» по кредитній лінії. АТ КБ «Приватбанк» пропонує можливість оформлення кредитної лінії у вигляді кредитної лінії з лімітом видачі або з лімітом заборгованості (відновлювальна лінія) на наступних умовах: Сума - від 1,5 млн. Грн.. до 600 млн. грн. Термін - до 12 місяців включно. Забезпечення - майнову заставу позичальника або третіх осіб, в тому числі під забезпечення державними і муніципальними контрактами. Процентні ставки встановлюються в залежності від кон'юнктури грошового ринку, строку кредитування, забезпеченості кредиту,

кількості використаних послуг Банку, обсягу надходжень грошових коштів на рахунки підприємств-позичальників в Банку. Відсоткова ставка в залежності від суми та термінів кредиту: від 1,5 млн. Грн. до 50 млн. Грн.. - терміном до 12 місяців - 15,50% від 50 млн. Грн. і вище - терміном до 6 місяців - 18,50% - строком понад 6 місяців-20,00%

Розрахуємо відсоток, який ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН» платив в 2018 р.

$$\text{Відсоток} = 382642 / (129825 + 1350364) = 25.85\%$$

Отже, витрати були ще вище на обсяг взятого кредиту, який можна погасити частково знизивши дебіторську заборгованість. Розмір дебіторської заборгованості в 2018 році склав 4027063 тис. Грн., А середній термін тривалості оборотності склав 180 днів. Погасити всю дебіторську заборгованість одночасно, банк не погодитися. Найчастіше це відбувається в розмірі ліміту, що встановлюються для підприємства ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН».

Таким чином, за результатами проведеного аналізу можна бачити, що ТОВ «Колос», ТОВ «ВДМ Азов – Дон»:

1) має певні резерви щодо поліпшення показників управління основними засобами;

2) потрібно виправлення помилок з управління матеріалами і дебіторською заборгованістю. Так, у сфері управління основними засобами необхідно:

1) збільшити частку обладнання, зданого в експлуатацію - з 0,85 (кінець 2019 р.) до 0,95 - 0,97;

2) збільшити ступінь використання наявного парку - з 0,84 (кінець 2019 р.) до 0,95.

Дані заходи дозволять:

1) скоротити число і вартість основних засобів, які не використовуються в діяльності підприємства;

2) скоротити витрати на утримання фактично не використовуються на діяльності підприємства основних засобів.

Для зростання частки фактично експлуатується підприємству необхідно:

1) провести інвентаризацію (технічну і фактичної наявності об'єктів основних засобів, що не введені в експлуатацію і не використовуються);

2) оцінити ступінь придатності застосування не введеного в експлуатацію обладнання:

- непридатний до використання обладнання списати;
- необхідну для виробничих потреб обладнання ввести в експлуатацію;
- придатне до експлуатації, але не потрібне підприємству обладнання продати.

Очікується, що в результаті застосування запропонованого заходу:

1) буде списано 10-15% непридатного до використання обладнання. При ліквідації (демонтажу) будуть отримані матеріали, придатні до використання;

2) буде реалізовано до 30% обладнання, придатного для виробничих потреб, але не вимагається підприємству;

3) до 50% значиться на зберіганні обладнання буде розподілено по підрозділах підприємства і введено в експлуатацію;

4) до 5% значиться в даний час на зберіганні обладнання залишиться в якості резервного;

5) витрати на зберігання обладнання скоротяться до 80%.

У сфері управління дебіторською заборгованістю необхідно скорочувати величину дебіторської заборгованості, для чого слід:

- 1) посилити роботу по стягненню простроченої заборгованості;
- 2) посилити контроль за своєчасним погашенням дебіторської заборгованості;
- 3) посилити договірну роботу, передбачивши:

- скорочення термінів оплати покупців за відвантажену продукцію;
- передбачити санкції за зрив покупцями термінів оплати за відвантажену продукцію.

Дані заходи дозволять:

- 1) скоротити залишки по дебіторської заборгованості, що дозволить підвищити значення показників ліквідності, оборотності;
- 2) отримати грошові кошти (найбільш ліквідних активів);
- 3) направити кошти на скорочення залишків за поточними зобов'язаннями, що дозволить підвищити значення показників ліквідності та фінансової стійкості.

Очікується, що в результаті застосування запропонованого заходу:

- 1) протягом року буде повернуто 60-70% короткострокової дебіторської заборгованості;
- 2) протягом року буде повернуто до 90% простроченої дебіторської заборгованості, особливо довгостроковій;
- 3) в результаті претензійної роботи і судових розглядів буде як штрафи і пені стягнуто на користь підприємства до 40-50% від суми простроченої дебіторської заборгованості;
- 4) продати нереальну для стягнення дебіторської заборгованості з дисконтом до 75% від її вартості;
- 5) отримані від скорочення залишку дебіторської заборгованості кошти будуть спрямовані на погашення поточних зобов'язань підприємства.

У сфері управління матеріальними запасами необхідно:

- 1) розробити програму скорочення витрат на зберігання матеріалів. В основу такої програми повинні бути покладені принципи:

- 1.1) раціональності здійснення витрат;
- 1.2) оцінка ефективності придбання кожної партії матеріалів (що вигідніше - закупити велику партію матеріалів з великою знижкою, і нести витрати на зберігання закуплених матеріалів, або отримувати від постійних

постачальників матеріали за принципом «точно в строк», що дозволить скоротити витрати на зберігання матеріалів);

2) посилити матеріальну відповідальність персоналу за зіпсовані (по будь-яким причин, які персонал не може запобігти) матеріали;

3) посилити відповідальність персоналу за недостачу (по будь-яким причин, які персонал не може запобігти) матеріалів.

Дані заходи дозволять:

1) скоротити втрати підприємства від псування матеріалів і їх недостачі;

2) скоротити витрати на зберігання матеріалів.

Очікується, що в результаті застосування запропонованого заходу:

1) втрати від псування матеріалів скоротяться на 90-95%;

2) втрати від недостачі матеріалів скоротяться на 100%;

3) витрати на зберігання матеріалів скоротяться на 40 - 50%.

За результатами розділу можна зробити наступні висновки:

1. В основному негативні зміни в структурі балансу підприємства призвели до негативної зміни середніх термінів обігу активів і їх джерел. Найбільш негативними для підприємства можна вважати збільшення середнього терміну обороту дебіторської заборгованості, грошових коштів, оборотного капіталу в цілому, а також значне (за рахунок скорочення середнього терміну обороту кредиторської заборгованості) зниження часу фінансового циклу.

2. За аналізований період відбулося поліпшення частини показників ефективності основними засобами, нематеріальними активами, грошовими коштами. Разом з тим, за частиною показників, що характеризують управління основними засобами, дебіторською заборгованістю і матеріальними запасами підприємство має резерви для їх поліпшення.

3. З метою використання таких резервів, поліпшення якості управління матеріальними запасами, дебіторською заборгованістю і основними засобами були запропоновані напрямки діяльності.

4. Розрахунок економічної ефективності за запропонованими напрямками показав, що в результаті їх застосування відбудеться поліпшення абсолютних і відносних показників, що характеризують ефективність управління активами в цілому, дебіторською заборгованістю, основними засобами і матеріальними запасами зокрема.

5. Крім поліпшення показників ефективності управління активами, внесені пропозиції сприятимуть поліпшенню структури балансу підприємства, показників ліквідності, фінансової стійкості, оборотності і рентабельності.

ВИСНОВКИ

Таким чином, після написання роботи було отримано такі висновки:

1. Активи підприємства складаються з необоротних та оборотних активів і є економічні ресурси підприємства, сформовані за рахунок власного і позикового капіталу, використовуваних у господарській діяльності з метою отримання прибутку і пов'язаних з факторами часу, ризику і ліквідності.

2. На ефективність використання активів впливають різні чинники. Внутрішні чинники, що визначають ефективність використання активів підприємства дозволяють підприємству самому реагувати на зміну активів. Але існують зовнішні чинники, які впливають на активи, але при цьому вплинути на ці фактори підприємству дуже складно, а іноді й неможливо. Методики з аналізу ефективності використання активів підприємства пропонують різні автори.

3. Проаналізувавши ефективність використання активів можна вивести проблеми їх ефективного використання. Проблеми ефективного використання активів:

1. зростання дебіторської заборгованості відбився на зростанні оборотних активів і всіх активів підприємства, а також тривалості дебіторської заборгованості;
2. низький рівень прибутку для активів, наявних на підприємстві ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН»;
3. зниження частки чистих активів в структурі всіх активів підприємства, що відбивається на збільшенні позикових коштів і вартості його використання.

4. На основі виявлених проблем ефективного використання активів представлені основні напрямки підвищення ефективності використання активів ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». Всі представлені в дипломному проекті напрямки спрямовані на підвищення ефективності використання активів підприємства.

5. В рамках дипломної роботи з усіх запропонованих заходів розглянуто факторинг як механізм управління дебіторської заборгованості. Сам факторинг включає в себе інкасування дебіторської заборгованості клієнта (отримання коштів за платіжними документами), кредитування і гарантію від кредитних і валютних ризиків для підприємства ТОВ «КОЛОС», ТОВ «ВДМ АЗОВ – ДОН». На основі проведеного аналізу спостерігаємо поліпшення показників характеризують ефективність використання активів за рахунок реалізації заходи щодо зниження дебіторської заборгованості за рахунок факторингу.

6. Таким чином, за результатами проведеного дослідження були досягнуті поставлені цілі, завдання вирішені. Під управлінням розуміють сукупність принципів і намірів, що реалізуються через документи (накази, розпорядження, рішення) і процедури (перелік конкретних запланованих дій). Під активами підприємства розуміється все майно підприємства, що має грошову оцінку.

7. Для ефективного управління діяльністю підприємства необхідна, в тому числі, ефективно налагоджена і працює система управління активами, що має свої цілі і завдання, свої інструменти і методи. Основна мета управління активами - отримання максимального прибутку з мінімальним ризиком для власних і залучених коштів. Основне завдання системи управління активами підприємства - досягнення найвищих кінцевих результатів при раціональному використанні знаходяться в його розпорядженні активів. Для цілей управління застосовуються різноманітні класифікації активів підприємства. За характером участі у виробничому циклі активи підприємства діляться на оборотні і необоротні, за джерелами фінансування активи діляться на власні, а також профінансовані за рахунок позикових коштів.

8. Наявність актуальної інформації про склад, структуру активів, їх кількісний та якісний склад, а також про джерела фінансування активів є важливою основою для:

1) судження про ступінь ліквідності, фінансової стійкості підприємства, його ділової активності і рентабельності;

2) прийняття управлінських рішень.

9. Не існує єдиної методики управління активами. Кожне підприємство самостійно розробляє для цілей управління активами власну політику, яка повинна бути заснована на наступних принципах: максимальна ефективність, раціональність, низька вартість застосовуваної системи для самого підприємства. На особливості управління необоротні та оборотними активами впливають такі чинники: напрямок і масштаб бізнесу; діюча організаційна структура управління і кількість структурних підрозділів; поточний фінансовий стан; налагодженість взаємодії з контрагентами; тип політики (помірна або агресивна) і ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аврамчук Л. А. Вдосконалення управління кредитними ризиками в банківських установах. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2013. Вип. 181(5). С. 170-175.
2. Банковская система в современной экономике: монография / [под ред. О. И. Лаврушина]. – М.: КНОРУС, 2013. – 800 с.
3. Білогородський Р. Д. Оптимізація структури кредитного портфелю банку. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2016. № 4. С. 30-47.
4. Бодрова Н. Управління ліквідністю комерційних банків на основі стратегії трансформації активів / Н. Бодрова // Вісник УБС НБУ. – 2012. – № 1. – С. 185–188.
5. Болгар Т. М. Кредитний ризик як основна складова системи банківських ризиків та роль проблемних кредитів у їх формуванні. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2013. С. 23-29.
6. Болгар Т. М. Кредитний ризик як основна складова системи банківських ризиків та роль проблемних кредитів у їх формуванні. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2013. № 1. С. 23–29.
7. Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Львів: ВИДАВНИЦТВО, 2012. 386 с.
8. Васюренко О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навч. посіб. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата. — К.: Знання, 2006 — 463 с.
9. Вовк В. Я. Кредитування і контроль. URL: <http://pidruchniki.ws> (дата звернення 25.11.2019).
10. Вожжов А. П. Процессы трансформации банковских ресурсов: монография / А. П. Вожжов. – Севастополь: СевНТУ, 2006. – 339 с.

11. Волик Н. Г. Теоретико-методичні основи управління кредитними ризиками в банках України. Сучасні питання економіки і права. 2012. Вип. 2. С. 96-102.
12. Геєць О. В. та ін. Основи банківської справи та управління кредитними ризиками: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Європейський ун-т. Київ: Видавництво Європейського ун-ту, 2014. 240 с.
13. Герасимович А. М. Коефіцієнтний аналіз ліквідності балансу банку / А. М. Герасимович // Вісник КЕФ КНЕУ ім. В. Гетьмана. – 2011. – № 1. – С. 17–26.
14. Герасимович А. М. та ін.. Аналіз банківської діяльності: Підручник. Київ: КНЕУ, 2014. 599 с.
15. Дані фінансової звітності банків України. URL: <http://bank.gov.ua>.
16. Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія. Тернопіль: Паляниця В. А., 2015. 295 с.
17. Дзюблюк О. Зростання ролі валютної політики в умовах глобальних фінансових дисбалансів / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2012. – № 3. – С. 27–38.
18. Дрозд А. О., Капустян В. О. Загальна модель ціноутворення кредитного та депозитного продуктів комерційного банку за умови випадкового запізнення при поверненні кредитів. Бізнес Інформ. 2016. № 7. С. 47-51.
19. Іващенко О. В., Четверіков П. М. Система фінансово-економічної безпеки підприємства. URL: <http://www.sword.com.index/2012>.
20. Іноземні банки в Україні: вплив та регулювання: монографія / Корнилюк Р.В., Івасів І.Б., Дибя О.М. Київ: КНЕУ, 2012. 234 с.
21. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ 28.08.2001р. №368. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення 24.12.2016)
22. Квасова О. П., Хіміч Г. О., Дегтяр А. С. Фінансово-економічна безпека як система. Міжнародний науковий журнал «Інтернаук». 2016. № 12(2). С. 70-73.

23. Киселёв В.В. Управление банковским капиталом (теория и практика) / В.В. Киселёв. — М.: ОАО «Издательство «Экономика», 1997 — 256 с.
24. Кобелёв В.М., Бурик С.Г. Науково-методологічні основи фінансової стабільності банківської системи URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archiveKobelev.pdf> (дата звернення 24.12.2014)
25. Коваленко В. Стратегічні напрямки реалізації макропруденційного банківського нагляду і регулювання. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstreamF.pdf> (дата звернення 04.01.2015)
26. Коваленко В., Гаркуша Ю. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи // Вісник Національного банку України. 2013. Вип. № 9 (211). С. 35–40.
27. Коваленко В.В. Банківський нагляд: навчальний посібник. Суми: УАБС НБУ, 2007. 262 с.
28. Коваленко М. Удосконалення організаційної структури банківського нагляду в Україні // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. 2012. Вип. № 2. С. 115–122.
29. Коваленко М. Банківське регулювання: сутність і характеристика. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2011-2/doc/2/03.pdf>
30. Коваленко М.М. Складові, функції та завдання банківського нагляду як механізму державного регулювання. URL: [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11kmmmdr.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11kmmmdr.pdf)
31. Ковальчук Т.Т. Ліквідність комерційних банків / Т.Т. Ковальчук, М.М. Коваль. — К.: Знання, 1996 — 120 с.
32. Кожухівська Р. Доцільність формування єдиного мегарегулятора фінансового ринку України. URL: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/766/1/finansovui%20rinok.pdf>
33. Колодізев О. М. Фінансовий менеджмент у банках: концептуальні засади, методологія прийняття рішень у банківській сфері: навч. посіб. / О. М. Колодізев, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. — Х.: ІНЖЕК, 2004. — 250 с.

34. Корнієнко Т. Ліквідність комерційного банку: фактори, що впливають, методи управління / Т. Корнієнко // *Финансовые риски*. – 2001. – № 3. – С. 51–54.
35. Криклій О. А., Маслак Н. Г. Управління кредитним ризиком банку: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2018. 86 с.
36. Лаврик О. Л. Сек'юритизація та кредитний дериватив як потужний інструмент в управлінні кредитним ризиком банківських установ. Економічний аналіз. 2014. Т. 18(1). С. 188-194.
37. Лаврушина О. Валенцева Н. Проблеми управління кредитними ризиками. Банківський менеджмент. 2008. № 8. С. 16-19.
38. Лазарева А. П. Фінансово-економічна безпека банків. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. Харків. 2015. № 1(1). С. 66-71.
39. Левченко М. В. Етапи управління кредитними ризиком в системі економічної безпеки комерційного банку. Збірник наукових праць здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою. за ред. Т. В. Полозової та ін. Харків: Харківський національний університет радіоелектроніки, 2019. С. 52-55.
40. Левченко М. В. Правовий режим банківської справи в Україні. 23-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і молодь у ХХІ столітті»: зб. мат. форуму. Харків: ХНУРЕ. 2019. С. 158-159.
41. Лис І. Удосконалення управління ліквідністю банку в умовах світової фінансової кризи / І. Лис // *Банківська справа*. – 2009. – № 4. – С. 19–25.
42. Ліквідність банківської системи України / В.І.Міщенко // *Науково аналітичні матеріали*. Вип. 12. — К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. — 180 с.
43. Любунь О. С. Кредитний ризик: монографія. Ун-т економіки та права «Крок». Київ, 2015. 307 с.

- 44.Матвійчук А. В. Аналіз і управління економічним ризиком: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 219 с.
- 45.Мельник К. М., Колотуха С. М. Формування та вплив кредитного портфеля на кредитний ризик комерційного банку (на прикладі ПАТ КБ "ПриватБанк"). Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2017. Вип. 90(2). С. 105-114.
- 46.Михайлюк Р. Стратегія управління ліквідністю комерційних банків / Р. Михайлюк, В. Рудан // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2010. – № 14–15. – С. 149–165.
- 47.Молчанов О.В. Теоретичні підходи до управління ліквідністю сучасних банків / О.В. Молчанов // Формування ринкових відносин в Україні. — 2008. — №10.
- 48.Мороз А. М. Банківська криза та її подолання: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. «Фінансово-кредитний механізм активізації інвестиційного процесу» (Київ, 22 квітня 2010 р.). – К.: КНЕУ, 2010. – 215 с.
- 49.Нідзельська І. А. Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України в умовах поглиблення фінансової кризи. Фінанси України. 2017. № 8. С. 105-111.
- 50.Олійник Д. Управління ліквідністю комерційного банку та оптимізація фінансового результату / Д. Олійник // Вісник НБУ. — 2005. — № 8. — С. 28-29.
- 51.Онопрієнко І. М. Управління ліквідністю як фактор фінансової стабільності банку / І. М. Онопрієнко // Вісник Сумського аграрного університету. – 2011. – № 2 (31). – С. 28–32.
- 52.Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
- 53.Парасій-Вергуненко І. М. Стратегічний аналіз у банках: теорія, методологія, практика : [монографія] / І. М. Парасій-Вергуненко. – К. : КНЕУ, 2007. – 360 с.

- 54.Пашнюк Л. Загрози економічній безпеці підприємства та засоби їх нейтралізації. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер.Економіка, 2013. № 20 (151). С. 93-96.
- 55.Пернарівський О. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку / О. Пернарівський // Вісник НБУ. — 2006. — №10. — С. 26-30.
- 56.Пірог В. В. Особливості фінансових інструментів управління кредитними ризиками комерційних банків. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.6. С. 235-240.
- 57.Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в эконометрическом моделировании / В. Плюта ; пер. с польск. В. В. Иванова. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 175 с.
- 58.Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 268 с.
- 59.Поморина М. А. Планирование как основа управления деятельностью банка / М. А. Поморина. – М., 2002. – С. 547.
- 60.Потемкин С.А. Базель II / С.А. Потемкин, И.В. Киреева // Мир денег. — 2006. — №11.
- 61.Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку / Л. О. Примостка. – К., 2004. – С. 489.
- 62.Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підруч.; 2-ге вид., доп. і перероб. / Л. О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
- 63.Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (Із змінами та доповненнями). // Відомості Верховної Ради — 2001.
- 64.Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0841-01>.

65. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція НБУ. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 (Із змінами та доповненнями).
66. Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України: Положення Національного банку України № 259 від 30.04.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1120-06>.
67. Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України: Положення НБУ. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 30.04.2009 р. №259 (Із змінами та доповненнями).
68. Раєвський К. М. Методичні рекомендації щодо економічного аналізу діяльності комерційного банку / К. М. Раєвський, Т. О. Раєвська // Вісник НБУ. – 2005. – № 3. – С. 6-9.
69. Райффайзен Банк Аваль. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Райффайзен_Банк_Аваль.
70. Ребрик Ю. С. Фактори ліквідності банку та механізм їх впливу / Ю. С. Ребрик // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : зб. тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27 – 28 травня 2010 р.) : у 2-х т. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – Т. 2. – С. 148–150.
71. Резворович К. Р. та ін.. Фінансово-економічна безпека: теоретико-правові аспекти: навч. посіб. Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро: Біла, 2019. 194 с.
72. Річний звіт 2018. URL: <https://www.aval.ua/documents>.
73. Роуз П. С. Банковский менеджмент / П. С. Роуз. – М., 1997. – С. 743.
74. Рябініна Л. Ліквідність банківської системи та роль НБУ в її підтримці / Л. Рябініна // Банківська справа. — 2010. — №2-3. — С. 51-59.
75. Савін В. А. Деякі аспекти економічної безпеки України. Міжнародний бізнес України. 1995. С. 9-12.

76. Сак Т. Фінансово-економічна безпека комерційних банків України. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. № 2. С. 66-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2015_2_14.
77. Тамбовцев В. Л. Економічна безпека господарських систем: структура, проблеми. Вісник Московського державного університету. 1995. С. 3-7.
78. Фінансова звітність Акціонерне товариство "Райффайзен Банк Аваль" [Електронний ресурс] // smida. – 2017-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/116176/239/templ>.
79. Фінансова звітність ПАТ "ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ" [Електронний ресурс] // smida. – 2017-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/118115/239/templ>.
80. Фінансова звітність ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПОРТНО – ІМПОРТНИЙ БАНК УКРАЇНИ" [Електронний ресурс] // smida. – 2017-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/116381/239/templ>.
81. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку : [монографія] / І. М. Бурденко, Є. Є. Дмитрієв, Ю. С. Ребрик та ін. ; [за заг. ред. Ю. С. Серпенінової]. – Суми : Університетська книга, 2011. – 136 с.
82. Фролов С. М., Козьменко О. В., Бойко А. О. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с.
83. Чистяков Д. М. Управління кредитними ризиками банку за допомогою кредитного скорингу. Управління розвитком. 2013. № 13. С. 73-75.
84. Шальнов П. С. Подходы к автоматизации процесса управления ликвидностью в коммерческом банке / П. С. Шальнов, В. В. Конузин // Расчеты и операционная работа в коммерческом банке. – 2005. – № 2.

85. Шпаковська Н. І. Управління кредитними ризиками банку. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2014. № 1. С. 212-216.
86. Шульженко Г. Управління кредитним ризиком у контексті забезпечення та збереження фінансової стійкості комерційних банків. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. 2012. Вип. 36. С. 311-318.
87. Gudź P. V., Фірман Р. В. Аналіз капіталізації комерційних банків України та шляхи її нарощення [Електронний ресурс] / P. V. Gudź, Р. В. Фірман // Економічний форум. – 2014. – № 3. – С. 241-247. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2014_3_38.pdf.
88. Polozova T., Cherkashina M., Shapoval O., Romanchik T., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad. Assessment of risks in conditions of provision of security of economic activities of organizations (Оцінювання ризиків в умовах забезпечення безпеки господарської діяльності організацій). Journal of security and sustainability issues. 2019. № 8 (4). С. 705-714.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Колос»	за ЄДРПОУ	30702701
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.

АКТИВ

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	-	-	-
первісна вартість	1001	-	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	-
Основні засоби:	1010	24270	24270	24270
первісна вартість	1011	-	-	-
знос	1012	-	-	-
Інвестиційна нерухомість:	1015	-	-	-
первісна вартість	1016	-	-	-
знос	1017	-	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	24270	24270	24270
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	-	20497	-

Виробничі запаси	1101	-	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-
Товари	1104	-	-	-
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-	934
з бюджетом	1135	-	-	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	195	-
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	-	-	-
Усього за розділом II	1195	21626	21626	21626
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	45896	45896	45896

Додаток Б

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Колос»	за ЄДРПОУ	30702701
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.

Пасив

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10	10
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	18892	18892	18892
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	18902	18902	18902
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	17757	17757	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0

інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	17757	17757	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	5404	5404	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	3833	3833	0
за розрахунками з бюджетом	1620	0	0	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-
Усього за розділом III	1695	9237	9237	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	45896	45896	45896

Додаток В

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Колос»	за ЄДРПОУ	30702701
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.

Актив

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	-	-	-
первісна вартість	1001	-	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	-
Основні засоби:	1010	22659	22659	22659
первісна вартість	1011	-	-	-
знос	1012	-	-	-
Інвестиційна нерухомість:	1015	-	-	-
первісна вартість	1016	-	-	-
знос	1017	-	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	22659	22659	22659
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	-	17279	-
Виробничі запаси	1101	-	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-
Товари	1104	-	-	-

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	5428	-
з бюджетом	1135	-	-	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	110	-
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	-	-	-
Усього за розділом II	1195	22817	22817	22817
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	45476	45476	45476

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Колос»	за ЄДРПОУ	30702701
Територія		за КОАТУУ	

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.**

Пасив

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10	10
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	22417	22417	22417
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	22427	22427	22427
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	14545	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0

інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	14545	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	3637	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	0	4867	0
за розрахунками з бюджетом	1620	0	0	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-
Усього за розділом III	1695	0	8504	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	45476	45476	45476

Додаток Д

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Колос»	за ЄДРПОУ	30702701
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.

Актив

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	-	-	-
первісна вартість	1001	-	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	-
Основні засоби:	1010	19559	19559	19559
первісна вартість	1011	-	-	-
знос	1012	-	-	-
Інвестиційна нерухомість:	1015	-	-	-
первісна вартість	1016	-	-	-
знос	1017	-	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	19559	19559	19559
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	-	18127	-
Виробничі запаси	1101	-	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-
Товари	1104	-	-	-

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	4134	-
з бюджетом	1135	-	-	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	26	-
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	-	-	-
Усього за розділом II	1195	-	22287	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	41846	41846	41846

Додаток Е

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Колос»	за ЄДРПОУ	30702701
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.

Пасив

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10	10
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	27654	27654	27654
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	27664	27664	27664
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	10207	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього	1534	0	0	0

періоду)				
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	10207	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	462	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	0	3513	0
за розрахунками з бюджетом	1620	0	0	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-
Усього за розділом III	1695	0	3975	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	41846	41846	41846

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВДМ Азов-Дон»	за ЄДРПОУ	34608527
Територія		за КОАТУУ	

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

АКТИВ

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	12	12	12
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	54386	54386	54386
первісна вартість	1011	0	0	0
знос	1012	0	0	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	54398	54398	54398
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	-	38080	-
Виробничі запаси	1101	-	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-
Товари	1104	-	-	-

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	39327	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	4134	-
з бюджетом	1135	-	-	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	1127	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	6595	-
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	248	0
Інші оборотні активи	1190	-	206	-
Усього за розділом II	1195	-	85583	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	139981	139981	139981

Додаток И

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВДМ Азов-Дон»	за ЄДРПОУ	34608527
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.

Пасив

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10	10
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	34547	34547	34547
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	34557	34557	34557
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	44257	44257	44257
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього	1534	0	0	0

періоду)				
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	44257	44257	44257
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	1857	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	59271	0
за товари, роботи, послуги	1615	0	3513	0
за розрахунками з бюджетом	1620	0	0	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	39	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-
Усього за розділом III	1695	0	61167	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	139981	139981	139981

Додаток К

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВДМ Азов-Дон»	за ЄДРПОУ	34608527
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.

Актив

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	9	9	9
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	52389	52389	52389
первісна вартість	1011	0	0	0
знос	1012	0	0	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	52398	52398	52398
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	-	41120	-
Виробничі запаси	1101	-	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-
Товари	1104	-	-	-

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	36710	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	4134	-
з бюджетом	1135	-	-	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	16998	-
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	769	0
Інші оборотні активи	1190	-	306	-
Усього за розділом II	1195	-	95903	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	148301	148301	148301

Додаток Л

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВДМ Азов-Дон»	за ЄДРПОУ	34608527
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.

Пасив

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10	10
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	38679	38679	38679
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	38689	38689	38689
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	27658	27658	27658
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного	1534	0	0	0

періоду)				
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	27658	27658	27658
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	20875	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	61040	0
за товари, роботи, послуги	1615	0	0	0
за розрахунками з бюджетом	1620	0	0	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	39	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-
Усього за розділом III	1695	0	81954	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	148301	148301	148301

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВДМ Азов-Дон»	за ЄДРПОУ	34608527
Територія		за КОАТУУ	

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.**

АКТИВ

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	6	6	6
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	72577	72577	72577
первісна вартість	1011	0	0	0
знос	1012	0	0	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	72583	72583	72583
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	-	59195	-
Виробничі запаси	1101	-	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-
Товари	1104	-	-	-

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	20501	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-	-
з бюджетом	1135	-	-	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	10058	-
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	879	0
Інші оборотні активи	1190	-	212	-
Усього за розділом II	1195	-	90845	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	163428	163428	163428

Додаток Н

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВДМ Азов-Дон»	за ЄДРПОУ	34608527
Територія		за КОАТУУ	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.

Пасив

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10	10
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	42569	42569	42569
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	42579	42579	42579
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	53547	53547	53547
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього	1534	0	0	0

періоду)				
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	53547	53547	53547
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	14638	14638	14638
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	52625	52625	52625
за товари, роботи, послуги	1615	0	0	0
за розрахунками з бюджетом	1620	0	0	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	39	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-
Усього за розділом III	1695	67302	67302	67302
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	163428	163428	163428